

ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ

№ 1' 2006

*Найбільша помилка -
вважати,
що ти ніколи
не помиляєшся.*

ТЮМАС КАРЛЕНЬО

У НОМЕРІ:

- 3** **ВІД ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА.** Будемо разом! Будемо?
- 4** **ПОДІЇ. ФАКТИ.** Постраждали журналісти вимагають від Президента суду. Угоди з власниками про редакційну політику. Новий голова Рівненської спілки. Тираж районки виріс у 10,5 рази. "Злагоді" - 15! Хто увійшов до наглядової ради "Укрінформу". Новий проект "5 каналу" розкопуватиме минуле відомих політиків. Конкурс молодих.
- 7** **ВИБОРИ – 2006.** Перша жертва: Тимошенко подала в суд на "Україну молоду". Ольгу Герасим'юк в "Іду на Ви" замінив Едуард Лозовий. БЮТ запросив чергового журналіста до своїх лав. Календарний план місцевих виборів.
- 15** **ЖУРНАЛІСТИКА В ОСОБАХ.** Іван Сподаренко: так гартується редактор.
- 18** **ВЛАДА І ЗМІ.** За порушення недоторканості приватного життя журналіста можуть посадити.
- 19** **ДОКУМЕНТ.** Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо права на інформацію.
- 19** **"Журналист Украины" благодарит.**
- 20** **Око "ЖУ".** Як живеш, українське село?
- 21** **ТБ: ЩО ЗА КАДРОМ.** Олександр Макарський. Аби правове поле не стало мінним. Верховна Рада прийняла нову редакцію закону про радіо та телебачення.
- 25** **ТВОРЧА МАЙСТЕРНЯ.** Марія Валер'єва. Чи потрібно журналісту мати свою тему?
- 28** **ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ.** Рубрику веде юрист НСЖУ Тетяна Котюжинська. Контракт з головним редактором укладати необов'язково.
- 29** **РЕФОРМУВАННЯ ЗМІ.** Чи готова комунальна преса до експерименту. Олександр Постнов. Главное - вопрос собственности. Здолбунів: приміщення редакції до смаку багатьом.
- 32** **НАМ ПИШУТЬ.** Єдиний податок для редакцій не відмінили, але це - не панацея.
- 33** **ДИСКУСІЯ.** Пропонуємо для обговорення проект закону про захист професійної діяльності журналістів.
- 40** **ПАМ'ЯТЬ.** Пішов від нас у вічність колишній голова НСЖУ Євген Вербило.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
Заслужений журналіст України
ВІРА ЧЕРЕМНИХ.

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

ЮРІЙ АЛЕКСЕЄВ – доктор історичних наук, професор, ректор Київського інституту "Славістичний університет",
ОЛЕКСАНДР БРИЖ – головний редактор газети "Донбас",
СЕРГІЙ ГОРЕВАЛОВ – доктор філологічних наук,
РОМАН ЄСИПЕНКО – доктор історичних наук,
ОЛЕКСАНДР КОНОНЕЦЬ – доктор історичних наук, професор,
ІГОР ЛУБЧЕНКО – голова НСЖУ, голова редакційної ради,
ВІКТОР НАБРУСКО – президент Національної радіокомпанії України,
ОЛЕКСАНДР ПОНОМАРІВ – доктор філологічних наук,
ВОЛОДИМИР РІЗУН – доктор філологічних наук, професор, директор Інституту журналістики Київського національного університету імені Т. Шевченка,
ВІКТОР ПАСАК – генеральний директор Київської державної регіональної телекомпанії,
НАТАЛІЯ СИДОРЕНКО – доктор філологічних наук,
ПЕТРО ТОЛОЧКО – доктор історичних наук, професор, академік НАН України, народний депутат України,
АНАТОЛІЙ ЧІЧАНОВСЬКИЙ – доктор політологічних наук,
ВІТАЛІЙ ШЕВЧЕНКО – доктор філологічних наук,
ВОЛОДИМИР ШКЛЯР – доктор філологічних наук.

БУДЕМО РАЗОМ! ЧИ БУДЕМО?

Почався новий рік в біографії "Журналіста України". Тридцять перший від народження. Яким він буде?

Та перш, ніж загадувати на майбутнє, давайте оглянемося на рік минулий. За цей рік, що я випускаю "ЖУ", вийшло 12 номерів видання (тільки два з них - спарені, та й то тому, що фактично робота над журналом почалася у кінці лютого) - велика дивина для багатьох колег, бо всі вже звикли і змирилися з відсутністю спілчанського друкованого об'єднувача і дискусанта, довідкового бюро і служби допомоги. Але цікаво було спостерігати, як спільнота спочатку дивується від неочікуваної появи видання, а потім починає до нього звикати, як до необхідної деталі в медійному житті.

За минулий рік було вирішено і всі організаційні питання, пов'язані з реєстрацією редакції. Зараз це господарюючий суб'єкт на загальній системі оподаткування з усіма витікаючими наслідками і клопотом. Адже щоб випускати регулярно журнал для фахівців, потрібен видавець - це підтвердить кожен з вас. Самодіяльність - справа хороша, та в нашому випадку не принесе очікуваного результату. Громадські засади і ентузіазм допомагають лише до певної межі. Наприклад, велике спасибі тим авторам, що надають "ЖУ" матеріали без гонорару.

За рік редакція отримала багато листів, телефонних дзвінків, які підтверджують мою впевненість у тому, що професійне видання потрібне. До речі, листи, дзвінки здебільшого отримую від місцевих видань, які не мають змоги бути на семінарах, вишукувати необхідну інформацію по Інтернатах. І так хочеться допомогти колегам, що лишаяться сам на сам із самовпевненою владою, пустою редакційною касою та вимогливим читачем.

На жаль, редакція (я кажу "редакція", але ж вона уособлюється в одному штатному працівникові - головному редакторові, бо немає коштів навіть на бухгалтера, не те що на журналіста) ще мало відчуває інтересу з боку чільників спілки в областях. Ось тільки рідні мої донеччани потурбувалися про передплату і завжди цікавляться справами.

Можливо і напевне, "ЖУ" ще треба вдосконалюватися, але ж професіонали не можуть не розуміти, що без їх зацікавленості діло не піде. І

мова не тільки й не стільки про організацію передплати і пропаганду спілчанського видання на місцях. Чому б не писати в журнал про те, що хвилює і потребує спілчанського обговорення, та врешті решт хоча б зателефонувати! І це, на мій погляд, було б краще, ніж чекати дзвінка з "ЖУ". По-колежанськи краще.

Передплата на "Журналіст України" в 2006 році значно виросла, якщо порівняти з тим майже абсолютним нулем, який був на 1 січня 2005 року. Але вона недостатня не тільки для того, щоб видання розвивалося і покращувалося, а й для того, щоб просто вижити.

Щиро зізнаюся у власному прорахунку: взявшись редагувати "ЖУ", я не вивчила досконально стану справ і навіть не уявляла собі, у якому занепаді видання, а також переоцінила свої можливості у добуванні грошей. Багато планів та проектів не виконано, багато задумів залишилося невітленими.

Отже, колеги, настав час вирішувати, чи потрібне спілці це видання, чи можна обійтися й без нього. Справа в тім, що потрібна хоча б одна творча одиниця. Але в нинішніх фінансових умовах редакція не може собі цього дозволити. Є ще один варіант, який діяв досі: випускати "ЖУ" час від часу: і не живе, але ж і не вмирає.

Що стосується передплатних коштів, які ви надсилали до редакції: усі вони цілісінькі. Перший номер, як бачите, вийшов. Постараюся випустити і другий, можливо, й третій, дочекатися якогось рішення керівництва спілки, ваших пропозицій, підтримки.

Сорок років журналістського стажу привчили мене цінувати власне ім'я, і тому зроблю все, щоб відзвітувати за кожну копійчину.

І перш за все, не з власних забаганок, а заради подальшого розвитку спілки, пропоную обговорити долю журналу, який, на мій погляд, з цим чи іншим редактором, але необхідний. Що ми разом могли б зробити для його існування і розвитку?

Бо доля "Журналіста України" - це і доля спілки взагалі. Ми скрізь кажемо, що нас 14 тисяч. То де ж можна почути голос цих 14 тисяч?

Ми не слухаємо й не чуємо одне одного.

**З повагою
ВІРА ЧЕРЕМНИХ.**

Постраждали журналісти вимагають

Від президента суду

Національна спілка журналістів вимагає від президента Віктора Ющенка притягнути до кримінальної відповідальності осіб, які "насильницьким шляхом перешкоджали доступу журналістів до зали судового засідання у справі Гонгадзе".

Також від президента та органів прокуратури вимагають "ініціювати дисциплінарне провадження проти судді Ірини Григор'євої, яка не забезпечила належну реалізацію основ судочинства при розгляді справи Гонгадзе", йдеться у заяві спілки.

"Недопущення журналістів до судових слухань у справі Гонгадзе та насильницьке перешкоджання доступу журналістів до зали суду становлять брутальне порушення міжнародного та національного права, а також основ суддівської етики", - йдеться у повідомленні.

Також журналісти нагадують, що "перешкоджання законній професійній діяльності журналістів є кримінально караним діянням - злочином".

Як відомо, під час першого судового засідання у справі журналіста Георгія Гонгадзе, 19 грудня 2005 року, журналісти не були допущені до залу суду.

Під час другого засідання, 9 січня 2006 року, журналістам довелося прориватися у приміщення суду силоміць, оскільки їх не впускали в приміщення, пояснюючи це замалим розміром зали.

Незважаючи на протести, подальші судові слухання теж будуть вестися без теле-фотозйомок.

УГОДИ З ВЛАСНИКАМИ ПРО РЕДАКЦІЙНУ ПОЛІТИКУ

В Києві пройшов координаційний семінар щодо організації подальшої роботи по запровадженню угод про редакційну політику медіа. Регіональні журналісти розповіли, що зараз їх редакції перебувають на різних стадіях підписання угоди щодо засад редакційної політики із власниками.

Під час семінару, участь в якому взяли журналісти Києва, Львова, Рівного, Запоріжжя та Тячева (Закарпатська область), голова незалежної медіа профспілки України (НМПУ) Сергій Гузь обговорив із делегатами від центральних і регіональних ЗМІ кроки, що на даному етапі потрібно зробити для реалізації проекту "Впровадження регулювання редакційної політики у електронних та друкованих ЗМІ України".

Перші етапи - відбір пілотних регіонів та проведення тренінгів з редакційної політики в п'яти регіонах України вже позаду. На сьогоднішній день продовжується формування необхідних документів та інформаційна кампанія. В перспективі - проведення переговорів із власниками ЗМІ та узгодження підготовлених документів, надання консультацій українськими та британськими експертами, і, в результаті, підписання угод про редакційну політику в окремих редакціях-учасниках проекту.

Журналісти, що приїхали для участі в семінарі, повідомили, що кожна редакція знаходиться на різних стадіях підготовки підписання редакційних кодексів: одні вже розпочали перший етап переговорів із своїми керівниками, а інші тільки мають намір включитися у цей процес і ще не виписали проект засад, з яким можна буде вести подальшу роботу. Тому учасники цього заходу мали змогу обмінятися досвідом та отримати практичні відповіді на виниклі запитання. Зокрема, Сергій Гузь розповів, як підготувати текст "Засад редакційної політики" та відповідну угоду, організувати переговори з власниками та менеджментом ЗМІ, як підписувати документи та інше. Також, враховуючи поточну ситуацію, учасники спланували проведення подальших заходів - визначились з місцем та датою приїзду експертів, які нададуть необхідні консультації та допоможуть у проведенні переговорів.

Цей семінар, відбувся в рамках спільного проекту Незалежної медіа-профспілки України і Національної спілки журналістів Великої Британії та Ірландії, який за підтримки Посольства Великої Британії в Україні розпочався у жовтні минулого року.

НОВИЙ ГОЛОВА РІВНЕНСЬКОЇ СПІЛКИ

На розширеному пленумі правління Рівненської обласної організації НСЖУ, у роботі якого взяли участь, крім членів правління, керівники ЗМІ, розглянуто організаційне питання. Пленум врахував прохання Петра Велесика і увільнив (за станом здоров'я) від обов'язків голови облорганізації НСЖУ. Обов'язки голови покладені на Дмитра Тарасюка - представника Нацради з питань телебачення і радіомовлення в області.

Петро Якович Велесик очолював рівненських журналістів з 2002 року. Він народився і все життя пропрацював на Рівненщині. Є головним редактором

обласної газети "Вісті Рівненщини", співзасновники якої - облрада і трудовий колектив.

Представник Національної ради з питань телебачення та радіомовлення Дмитро Володимирович Тарасюк виконуватиме обов'язки голови обласної організації Національної спілки журналістів упродовж 2006 року. Чергова звітно-виборна конференція РОО НСЖУ, що відбудеться наступного року, обере нового голову.

Цього року Рівненська облдержадміністрація переказала на підтримку спілки сім тисяч гривень, повідомляє "Прес-тайм."

ТИРАЖ РАЙОНКИ ВИРІС у 10,5 рази

Коли в 1997 році Іван Дубницький очолив районну газету "Життя і слово" на Житомирщині, тираж її складав аж... 285 примірників.

З 1 січня 2006 він уже 3010 примірників. І що цікаво - адмінресурсу головний редактор не просив і не використовував.

До речі, борг по зарплаті журналістам в Житомирській області, як повідомив Дубницький, перевищує 50 тисяч гривень. А "Життя і слово" розрахувалося повністю, і перед Новим роком навіть премію в редакції виплатили.

Але найбільш вражаючим є співвідношення кількості населення і передплати. В районі (до речі, це чорнобильська зона - Народичі) проживає зараз 10260 чоловік. Отже один примірник газети - на 3-4 особи. Практично "Життя і слово" - в кожному домі. Оце результат!

"ЗЛАГОДИ" - 15!

Газети "Злагода" з міста Тлумача Львівської області - 15 років

1 січня 1991-го вийшов у світ перший номер цього видання. Це була дитина, народжена часом великих змін. Газета в кожному своєму числі розповідала дивовижні і радісні новини, і сама своїм виникненням та існуванням була новиною.

Краєни полюбили свою "Злагоду" (А імя яке - зверніть увагу!), та й як було не полюбити, якщо вона першою розповіла про те, що люди масово виходять з компартії, що міліція не розганятиме вертепів, про те, що селянам надають земельні ділянки для ведення господарства. На сторінках "Злагоди" з'явилась рубрика "Відкрита трибуна", і читачі заговорили про те, що болить. А журналісти задавали гострі питання секретарю райкому компартії, начальнику КДБ, депутатам.

В чому особливості нового видання? З одного боку, воно вимушене все робити вперше, як кажуть, на пустому місці, і це непросто, А з іншого - немає тягарю традицій та порядків, які заважають руху вперед, нема звички оглядатися на начальство.

З перших кроків злагодяни поклалися тільки на себе, не чекали ні від кого подачок. Зрозуміло, що й відповідальності не боялися. Тому й розвивалося видання, його матеріальна база.

Ще не забулося, як в перші роки незалежності, коли було зламано радянську машину постачання, друкарні в багатьох містах і районах буквально "завалилися". "Злагода" та її керівник Зіновій Штурнак не плакалися у жилетку, самі взялися до роботи.

Зараз "Злагода" - не тільки газета, а й редакційно-видавничий комплекс. Господарство комплексу працює, надає поліграфічні послуги і допомагає журналістам вирішувати соціальні питання. А державі - отримувати податки. Співзасновник редакції - районна рада теж може бути задоволена, бо, не витрачаючи коштів з місцевого бюджету, вона забезпечує населення якісними інформаційними послугами.

Тираж "Злагоди" щонайменше 5 тисяч примірників. Редакція привертає увагу читача гострими матеріалами журналістів, конкурсами, запрошує їх до співробітництва - щоб передавали інформацію по телефону.

Мрія головного редактора - стати повністю незалежними від влади. І зараз саме той час, коли місто Тлумач може знову опинитись серед перших, серед тих, хто не боїться ламати віджилі традиції, адже у демократичному світі, куди прямує Україна, влада не є засновником мас-медіа.

Інф. "ЖУ".

ХТО УВІЙШОВ ДО НАГЛЯДОВОЇ РАДИ "УКРІНФОРМУ"

Розпорядженням Кабінету Міністрів України 18 січня затверджено склад наглядової ради інформаційного агентства "Укрінформ".

КИРИЛЕНКО В'ячеслав Анатолійович - віце-прем'єр-міністр України, голова ради.

ЧИЖ Іван Сергійович - голова Держкомтелерадіо, заступник голови ради.

НІКІТИНА Лілія Іванівна - заступник начальника Управління зв'язків з громадськістю Секретаріату Кабінету Міністрів України - секретар ради.

ГОРБУНОВА Лідія Миколаївна - заступник Міністра юстиції.

ІВАНОВ Валерій Феліксівич - завідуючий кафедрою Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор філологічних наук.

ІВАНОВА Наталія Іванівна - заступник Міністра праці та соціальної політики.

КУРДЕЛЬЧУК Данило Маркович - президент Української іноземної юридичної колегії, м. Київ (за згодою).

ЛУБКІВСЬКИЙ Роман Маркіянович - голова Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка, письменник.

МАТВІЙЧУК Володимир Макарович - заступник Міністра фінансів.

МЕДВЕДЕВ Андрій Олегович - генеральний секретар федерації тенісу України, заслужений майстер спорту (за згодою).

НАЛИВАЙЧЕНКО Валентин Олександрович - заступник Міністра закордонних справ.

ПІЩЕЙКО Вадим Олександрович - директор департаменту економічної стратегії Мінекономіки.

СОРОКА Михайло Михайлович - головний редактор газети "Урядовий кур'єр".

ТЕЛЕСУН Сергій Олександрович - президент благодійного фонду "Співдружність", радник Президента України, доктор політичних наук (за згодою).

ДОВІДКА. "Укрінформ" - державне підприємство, існує під різними назвами вже 85 років.

Очолоє агентство генеральний директор Віктор Чамара.

Новий проект "5 каналу" розкопуватиме минуле відомих політиків

"5 канал" розпочинає показ циклу політичних програм журналіста Святослава Цеголка. Про це повідомляє прес-служба "5 каналу".

Це передвиборний проект, який виходитиме в ефірі каналу раз на тиждень аж до цьогорічних виборів до Верховної Ради України.

За визначенням автора, проект присвячений тим політичним партіям та блокам, які мають найбільші шанси опинитися в парламенті, а також тим, які, можливо, туди не потраплять.

Кожна програма - "візитівка" певної політичної сили, вся її політична історія від моменту створення, основні кроки, визначальні події в її біографії.

Як зазначив Святослав Цеголка, суть полягає у тому, щоб показати політичні сили в їх історичному розрізі, розкрити їхню поведінку з початку діяльності та проаналізувати, наскільки логічними є їхні заяви сьогодні. Журналіст також зосереджується і на поведінці українських політичних

лідерів, зокрема, під час виборчих кампаній 1998, 2002 та 2004 років.

"Звісно, все це вписано в контекст загальних політичних подій в Україні двох останніх десятиріч", - зазначає "5 канал".

Особливістю циклу програм стали величезні пласти опрацьованих архівних матеріалів, які дали можливість побачити конкретних людей, задіяних у сучасних політичних процесах 15 років тому, а декотрих - ще раніше.

"Зараз український політичний бомонд настільки перемішався, - зауважує С.Цеголка, - що багатьом політичним лідерам важко згадати, з чого розпочиналася їхня діяльність. Тож проект, що запускається, - це також спроба показати всі етапи політичної кар'єри тих чи інших відомих осіб, представлених на нинішній політичній арені нашої країни, які раніше мали стосунок до одних партій чи блоків, а зараз опинилися у таборі зовсім інших сил".

Програми проекту "П'яте скликання" виходитимуть щоп'ятниці о 22.00 з повтором у суботу о 15.20.

КОНКУРС МОЛОДИХ

Національна Спілка журналістів України та редакція часопису "Позакласний час" за сприяння керівництва науково-методичного центру середньої освіти міністерства освіти України протягом жовтня-грудня 2005 року провели огляд-конкурс шкільних періодичних видань, які створюються учнівськими та педагогічними колективами загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів України під назвою "Голоси молодих".

У конкурсі взяли участь 113 шкільних періодичних видань.

Журі конкурсу, яке складалося з учнів одинадцятих класів - слухачів школи майбутнього журналіста при НСЖУ, провело своє засідання 11 січня 2006 року і визнало переможцями конкурсу "Голоси молодих" 30 періодичних видань.

Конкурсні роботи оцінювалися за 12-бальною шкалою за такими параметрами: "Кращий видавничий проект", "За краще висвітлення життя навчального закладу", "Найоригінальніше видання", "За високий літературно-художній рівень публікацій", "За кращий дизайн видання".

Переможцями визнані

-газета "Юнікс", головний редактор Скорик Тетяна Андріївна - директор спеціалізованої школи № 28, м. Черкаси;

-газета "Лідер", головний редактор Цимбал Михайло Петрович - директор загальноосвітньої школи I-III ступенів технологічного профілю, с. Новогорівка Запорізької області;

-газети "Планета № 7", "Щоденник учня" головний редактор Мельник Світлана Василівна - директор гімназії № 7 - спеціалізована школа I ступеня з поглибленим вивченням англійської мови, м. Одеса;

-газета "Велика перерва", газета "Пролісок", газета "Здоров'ятко", заступник директора з навчально-виховної роботи Раєвська Наталія Іванівна; заступник директора з виховної роботи Пархоменко Людмила Леонідівна; заступник директора з наукової роботи Півненко Юлія Володимирівна, Запорізький НВК № 23;

-газета "Шкільна газета", головний редактор Андріяшко Ольга Михайлівна - вчитель української мови та літератури Коломийської загальноосвітньої школи № 8 Івано-Франківської області;

-газета "Шкільний вісник", головний редактор Граб Наталія Михайлівна - заступник директора з виховної роботи, Тур'ї-Пасічківської ЗОШ I-II ступенів Закарпатської області;

-газета "Скріпка", головний редактор Шевченко Ірина Леонідівна - методист ПДЮТ, м. Горлівка Донецької області;

-газета "Джем", головний редактор Сергієнко Майя Пилипівна - керівник клубу "Юнпресс", відмінник освіти України, член НСЖУ, обласний палац дитячої та юнацької творчості, клуб "Юнпресс", м. Донецьк;

-газета "Шкільні обрії", головний редактор Невкапса Алла Іванівна - педагог-організатор Першотравневої загальноосвітньої школи I-III ступенів Слобідської сільської ради Сумської області;

-газета "ШКОЛIFE", головний редактор Леськів Олег Ярославович - викладач факультативу "Комп'ютерна верстка газети" Червоноградської спеціалізованої школи I-III ступенів № 8 з поглибленим вивченням англійської мови Львівської області;

-газета "Філін", головний редактор Яценко Ірина Анатоліївна - учитель російської мови та літератури, керівник гуртка "Журналіст" школи I-III ступнів № 19 Миколаївської області;

-газета "Мікрофон", головний редактор Лагачева Людмила Анатоліївна - викладач історії та правознавства Єланецького професійного аграрного ліцею Миколаївської області.

НСЖУ від імені правління та секретаріату нагороджує всіх вищезазначених переможців конкурсу "Голоси молодих" Почесними грамотами НСЖУ.

Часопис "Позакласний час" нагороджує переможців конкурсу комп'ютерною технікою та іншими цінними подарунками.

Голова НСЖУ Ігор Лубченко також звернувся з листом до міністра освіти та науки Станіслава Ніколаєнка, в якому попросив розглянути питання про нагородження переможців конкурсу "Голоси молодих" нагрудними знаками В.О. Сухомлинського та Софії Русової; знаками "Відмінник освіти України" та Почесними грамотами МОН України.

ВЛАСКОР.

ПЕРША ЖЕРТВА:

Тимошенко подала в суд на "Україну молоду"

"Україна молода" надрукувала ексклюзивне інтерв'ю відомого російського опозиціонера, депутата Держдуми, экс-міністра економіки Івана Старікова, в якому він сказав, що для нього є "абсолютно очевидною закулісна домовленість Юлії Тимошенко з Володимиром Путіним, щоб вона працювала проти Ющенка і представляла деякі інтереси Кремля". Януковича Старіков назвав "збитим пілотом", на якого Путін вже ні за яких обставин не зробить ставку.

Російський депутат тоді зауважив, що кримінальні справи у Москві "так просто не закриваються", "а це означає, що пані Тимошенко зв'язана Росією по руках і ногах". На думку Старікова, Путін мріє мати в Україні такого прем'єра як Тимошенко, щоб його "смикати за ниточки з Кремля".

Інтерв'ю було надруковано 5 січня, а вже 17 січня ухвала про відкриття провадження у адміністративній справі за позовом Тимошенко була прийнята Шевченківським судом Києва. І наступного дня після обіду відбулося попереднє судове засідання, після якого за згодою сторін справу розглянули по суті. На початку засідання суддя Н. Притула зауважила, що їй не зовсім зрозумілі вимоги позивача - чи йдеться про визнання інформації недостовірною, чи Тимошенко просто хоче отримати право на відповідь. Представник Ю.Т., адвокат Володимир Макар акцентував на другій вимозі.

Суд частково задовольнив адміністративний позов лідерки БЮТ.

"Він зобов'язав редакцію "України молоді" надати Юлії Тимошенко можливість опублікувати в "УМ" наданий нею матеріал як відповідь на обнародування газетою недостовірної інформації", - зазначив адвокат Андрій Портнов.

Він підкреслив, що БЮТ з однаковою повагою і розумінням ставиться як до журналістів і їхньої вкрай важливої роботи, так і до принципів свободи слова і рівності можливостей усіх наших громадян. "Власне саме цим і було викликане звернення до суду, оскільки "Україна молода" порушила законодавство України в частині незаконної передвиборчої агітації", пояснив адвокат.



Юлія Тимошенко

"Україна молода" в своїй публікації повідомляє, що звертатиметься до Апеляційного суду міста Києва для оскарження рішення Шевченківського райсуду столиці, прийнятого за адміністративним позовом Юлії Тимошенко. Адже суд не визнав дії газети, яка просто оприлюднила думки одного з політиків, незаконними, про що просила позивачка.

Коли верстався наш журнал, ще було невідомо, чи готова Тимошенко у судовому порядку доводити неправдивість висловлених Старіковим думок про її зв'язок з Путіним.

"УМ" в своїх публікаціях підкреслює, що не має упередженого ставлення до Юлії Володимирівни: "На наших шпальтах регулярно з'являються її коментарі з різних приводів - в ці непрості часи ми намагаємося залишатися об'єктивним виданням. Однак після публікації інтерв'ю Старікова до нас не надходило жодних прохань від представників лідера БЮТ з проханням відповіді. Про судовий позов з вимогою надати Тимошенко право на відповідь "УМ" дізналася лише 17 січня, але ще цікавіше під час розгляду справи нам було довідатися, що "УМ"... відмовила Юлії Тимошенко у її праві на відповідь, після чого експрем'єрка й була нібито змушена звернутися до суду. Як розповів її адвокат Володимир Макар, уже НАСТУПНОГО дня після публікації на адресу "УМ" від імені Тимошенко був відправлений лист, де містилося прохання надати їй площу для відповіді. При цьому лист був звичайний, а не рекомендований, тому доказів, що "УМ" його отримала, у сторони позивача немає. Та й доводити нічого, бо ми на проспекті Перемоги нічого такого з площі Лесі Українки не отримували.

Але ще цікавіше, що навіть якщо так,



Головний редактор "УМ"
Михайло Дорошенко.

представники Тимошенко насправді й не збиралися очікувати нашої згоди чи то відмови. Бо вже наступного дня (а це було саме сьоме січня - Різдво) після нібито відправленого нам листа вони поштою направили позов до суду. Пан Макар пояснював таку "логіку" дій тим, що вони боялися не встигнути із подачею позову, бо, згідно із законом "Про вибори народних

депутатів", скарга до суду подається протягом п'яти днів після вчинення дії суб'єктом оскарження, тобто виходом в "УМ" інтерв'ю Старікова. Однак суддя Притула зауважила, що представникам Тимошенко нічого не заважало подавати скаргу після ймовірної відмови "УМ". Після цієї відмови у позивача теж був би п'ятиденний

термін на оскарження".

"УМ" також називає ще одну причину подачі апеляції **(до речі, на цей момент звертаємо увагу колег - може знадобитися у вашій практиці: уважно слідкуйте за дотриманням вказаних у законі про вибори народних депутатів термінів)** - скарга Тимошенко була надіслана до суду із запізненням на три дні. Так, згідно із вищезгаданим законом, днем подання скарги вважається день фактичного отримання її судом. А в Шевченківський районний суд позов прийшов поштою 13 числа, тобто аж через вісім днів (закон відводить лише п'ять). Звичайно, можна звинувачувати поштарок та Різдвяні свята, через які кілька днів усі відпочивали. Але інтерв'ю вийшло п'ятого січня. У цей день, у наступний, а також 10 січня (коли згідно із законом ще можна було подати позов) Шевченківський суд працював. Працювала за таким графіком і редакція "України молоді".

Тому нічого не заважало представникам Тимошенко прийти до редакції, або принаймні зателефонувати і з'ясувати, чи може вона виділити місце на шпальті для репліки Юлії Володимирівни.

ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПРЕСИ.

Ольгу Герасим'юк в "Іду на Ви" замінив Едуард Лозовий

Новим ведучим телепрограми "Іду на ви" замість Ольги Герасим'юк став журналіст телеканалу "1+1" Едуард Лозовий.

Нагадаймо, що журналіст та генеральний продюсер телеканалу "Студія 1+1" Ольга Герасим'юк є кандидатом у народні депутати від "Нашої України", у виборчому списку фігурує під № 4.

Едуард Лозовий - історик за освітою. У своєму професійному житті Лозовий встиг попрацювати політологом, займався політичним піаром, був газетярем. На канал "1+1" прийшов аналітиком.

Потім поступово Едуард Лозовий перекваліфікувався на журналіста, парламентського кореспондента. Але аналітику не кинув. Спочатку в аналітичному жанрі Лозовий робив сюжети для "Епіцентру", потім став працювати над своїми спецпроектами, пише газета "День".

БЮТ запросив чергового журналіста до своїх лав

Ще одного журналіста БЮТ хоче бачити в своїх лавах. Цього разу головному редактору львівської газети "Експрес" Ігорю Починку пропонуватимуть місце у першій п'ятірці виборчого списку Блоку Юлії Тимошенко до Львівської міської ради. Про це у Львові повідомив народний депутат України, член політради партії "Батьківщина" Андрій Шкіль.

На думку Шкіля, Ігор Починок є доволі авторитетною у Львові людиною, яка може багато зробити для добробуту міста і його громади. "Ми звернулися із запрошенням до pana Починка, аби розпочати спільну роботу над містом, бо його треба не захищати, а рятувати", - сказав народний депутат.

Як відомо, у прохідній частині списку БЮТ до Верховної Ради записані телевізійник Андрій Шевченко, який працював на 5 каналі і на УТ-1 (5 номер), головний редактор газети "Свобода" Олег Ляшко (№26) і керівник львівського "Високого замку" Степан Курпіль (№36).

**Додаток
до протокольного рішення
Центральної виборчої комісії
від 27 грудня 2005 року № 8**

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

**основних організаційних заходів з підготовки та проведення виборів депутатів
Верховної Ради Автономної Республіки Крим,
місцевих рад та сільських, селищних, міських голів
26 березня 2006 року**

№ з/п	Зміст заходів та їх нормативне обґрунтування (Закон України "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів")	Строк виконання, визначений Законом України "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів"	Календарна дата	Виконавці
1	2	3	4	5
Призначення чергових виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів 26 березня 2006 року (Рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим від 16.11.05 № 1497-4/05; Постанова Верховної Ради України від 29.11.05 № 3122-IV)				
1	Затвердження форми декларації про майно і доходи кандидата у депутати та на посаду сільського, селищного, міського голови за останній рік, термін звітності по якому вже минув (частина перша статті 46)	Не пізніше ніж за дев'яносто днів до дня виборів	До 25 грудня 2005 року включно	Міністерство фінансів України
2	Затвердження форми виборчого списку кандидатів у депутати від місцевої організації партії (блоку) (пункт 7 частини першої статті 36)	Не пізніше ніж за дев'яносто днів до дня виборів	До 25 грудня 2005 року включно	Центральна виборча комісія
Перший день строку виборчого процесу 26 грудня 2005 року (частини перша, дев'ята статті 15)				
3	Встановлення форми фінансового звіту про надходження та використання коштів виборчого фонду місцевої організації партії (блоку), кандидатів у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови (частина четверта статті 85)	Не пізніше ніж за вісімдесят п'ять днів до дня виборів	До 30 грудня 2005 року включно	Центральна виборча комісія
4	Затвердження форм підписних листів на підтримку виборчих списків місцевих організацій партій (блоків), від яких висунуто кандидатів у депутати, та на підтримку кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі (частина перша статті 43)	Не пізніш як за вісімдесят п'ять днів до дня виборів	До 30 грудня 2005 року включно	Центральна виборча комісія
5	Внесення подань щодо кандидатур до складу територіальних виборчих комісій до відповідної ради (пункт 3 2 розділу XIV "Прикінцеві положення")	Не пізніш як за вісімдесят днів дня виборів	До 4 січня 2006 року включно	Керівні органи місцевих організацій партій (блоків)
6	Прийняття рішення про загальний склад (кількість депутатських мандатів) сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради (пункт 3 2 розділу XIV "Прикінцеві положення")	Не пізніш як за сімдесят п'ять днів до дня виборів	До 9 січня 2006 року включно	Відповідна рада поточного скликання
7	Утворення територіальних виборчих комісій (пункт 3 2 розділу XIV "Прикінцеві положення")	Не пізніш як за сімдесят п'ять днів до дня виборів	До 9 січня 2006 року включно	Сільські, селищні, міські, районні у місті, районні, обласні ради, Верховна Рада Автономної Республіки Крим

8	Проведення першого засідання виборчої комісії (частина третя статті 26)	Не пізніш як на третій робочий день після дня утворення територіальної виборчої комісії		Голова виборчої комісії, в разі його відсутності - заступник голови комісії
9	Перерахування територіальній виборчій комісії коштів на підготовку і проведення місцевих виборів, передбачених Державним бюджетом України (частини перша, шоста статті 83)	Починаючи з третього дня після сформування територіальної виборчої комісії		Місцеві ради
10	Оприлюднення рішень про формування та склад територіальних виборчих комісій у відповідних засобах масової інформації або у разі неможливості - в інший спосіб (пункт 3 2 розділу XIV "Прикінцеві положення")	Не пізніш як на п'ятий день з дня прийняття рішення про утворення територіальної виборчої комісії		Сільські, селищні, міські, районні у місті, районні, обласні ради, Верховна Рада Автономної Республіки Крим
11	Складання єдиного кошторису доходів і видатків на підготовку і проведення виборів відповідно до середніх норм видатків територіальної виборчої комісії з урахуванням видатків дільничних виборчих комісій (частина четверта статті 83)	У десятиденний строк з дня сформування територіальної виборчої комісії		Територіальна виборча комісія
12	Прийняття рішення про видачу (відмову у видачі) підписних листів представникам місцевих організацій партій (блоків), від яких висунуто кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидату на посаду сільського, селищного, міського голови, кандидату у депутати в одномандатному виборчому окрузі (частина третя статті 42)	У п'ятиденний строк з дня надходження до відповідної виборчої комісії заяви про видачу підписних листів і доданих до неї документів		Територіальна виборча комісія
13	Видача зразка підписного листа представникам місцевих організацій партій (блоків), від яких висунуто кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидату на посаду сільського, селищного, міського голови, кандидату у депутати в одномандатному виборчому окрузі (частина третя статті 42)	Не пізніш як у триденний строк з дня прийняття рішення про видачу підписних листів		Територіальні виборчі комісії
14	Видача представнику місцевої організації партії (блоку), кандидату у депутати в одномандатному виборчому окрузі, кандидату на посаду сільського, селищного, міського голови копії протоколу про результати збирання підписів на підтримку виборчого списку кандидатів у депутати, висунутих місцевою організацією партії (блоком) у багатомандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі (частина четверта статті 45)	У триденний строк з дня затвердження протоколу про результати збирання підписів		Територіальні виборчі комісії
15	Утворення виборчих округів для виборів депутатів сільської, селищної ради (пункт 3 2 розділу XIV "Прикінцеві положення")	Не пізніш як за сімдесят два дні до дня виборів	До 12 січня 2006 року включно	Відповідна територіальна виборча комісія
16	Оприлюднення повідомлень про виборчі округи із зазначенням їх номерів, меж, центрів, орієнтовної кількості виборців у кожному виборчому окрузі у місцевих друкованих засобах масової інформації або у разі неможливості - в інший спосіб (пункт 3 2 розділу XIV "Прикінцеві положення")	Не пізніш як за сімдесят один день до дня виборів	До 13 січня 2006 року включно	Відповідна територіальна виборча комісія
17	Встановлення розміру та кількості фотографій кандидатів у депутати та кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови (пункт 12 частини першої статті 36, пункт 8 частини першої статті 37, пункт 8 частини першої статті 38)	Не пізніше ніж за сімдесят днів до дня виборів	До 14 січня 2006 року включно	Територіальні виборчі комісії
18	Висування кандидатів у депутати та кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови (частина перша статті 33)	Розпочинається за сімдесят днів і закінчується за сорок днів до дня виборів	З 15 січня по 13 лютого 2006 року включно	Місцеві організації партій (блоки); громадяни України, які самовисуваються
19	Повідомлення у письмовій формі територіальній виборчій комісії про час і місце проведення зборів (конференції) з метою висування кандидатів (частина десята статті 34)	Не пізніше ніж за п'ять днів до дня проведення зборів (конференції)		Місцева організація партії (блок)
20	Подання документів для реєстрації кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидатів у депутати в одномандатному виборчому окрузі та кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови до територіальної виборчої комісії (частина друга статті 39, частина друга статті 40, частина друга статті 41)	Починається за шістьдесят днів і закінчується за сорок днів до дня виборів	З 25 січня по 13 лютого 2006 року включно	Місцеві організації партій (блоки); кандидати у депутати; кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови
21	Прийняття рішення про реєстрацію списку кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі від місцевої організації партії (блоку) (частина дев'ята статті 39)	Не пізніш як на третій день після подання документів		Територіальна виборча комісія

22	Публікація рішення про реєстрацію списку кандидатів у депутати від місцевої організації партії (блоку) і списку кандидатів у депутати з відомостями про перших п'ять осіб списку (частина дев'ята статті 39)	Не пізніш як на третій день від дня прийняття рішення про реєстрацію списку кандидатів		Територіальна виборча комісія
23	Видача посвідчень кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі разом з копією рішення про їх реєстрацію представнику місцевої організації партії (блоку) (частина одинадцята статті 39)	У триденний строк з дня прийняття рішення про реєстрацію кандидатів		Територіальна виборча комісія
24	Оприлюднення в місцевих друкованих засобах масової інформації виборчого списку кандидатів у депутати місцевої організації партії (блоку) в багатомандатному виборчому окрузі (частина одинадцята статті 39)	У триденний строк з дня прийняття рішення про реєстрацію кандидатів		Територіальна виборча комісія
25	Прийняття рішення про реєстрацію кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі або про відмову в його реєстрації (частина п'ята статті 40)	Не пізніш як на п'ятий день з дня прийняття заяви про реєстрацію кандидата		Територіальна виборча комісія
26	Видача (у разі реєстрації) посвідчення кандидату в депутати в одномандатному виборчому окрузі разом із копією рішення про його реєстрацію (частина сьома статті 40)	У п'ятиденний строк з дня прийняття рішення про реєстрацію кандидата		Територіальна виборча комісія
27	Оприлюднення в друкованих засобах масової інформації або у разі неможливості - в інший спосіб переліку кандидатів у депутати, зареєстрованих у кожному одномандатному виборчому окрузі по виборах відповідної місцевої ради (частина восьма статті 40)	У п'ятиденний строк після закінчення реєстрації кандидатів		Територіальні виборчі комісії
28	Прийняття рішення про реєстрацію кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови або про відмову в його реєстрації (частина п'ята статті 41)	Не пізніш як на п'ятий день з дня прийняття заяви про реєстрацію кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови та доданих до неї документів		Територіальні виборчі комісії
29	Видача посвідчення кандидату на посаду сільського, селищного, міського голови та копії рішення про його реєстрацію (частина сьома статті 41)	У п'ятиденний строк з дня прийняття рішення про реєстрацію кандидата		Територіальна виборча комісія
30	Оприлюднення в друкованих засобах масової інформації або у разі неможливості - в інший спосіб переліку зареєстрованих кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови (частина восьма статті 41)	У п'ятиденний строк після закінчення реєстрації кандидатів		Територіальна виборча комісія
31	Реєстрація представника місцевої організації партії (блоку) в територіальній виборчій комісії з правом дорадчого голосу та видача йому посвідчення (частина п'ята статті 57)	Не пізніше третього робочого дня після надходження відповідних документів		Територіальна виборча комісія
32	Реєстрація уповноважених осіб місцевої організації партії (блоку), кандидати у депутати від якої зареєстровані в багатомандатному виборчому окрузі, та видача представникові місцевої організації партії (блоку) їх посвідчень (частина восьма статті 57)	Не пізніше третього робочого дня після надходження відповідних документів		Територіальна виборча комісія
33	Реєстрація довірених осіб за поданням кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови та видача їм посвідчень (частина четверта статті 59)	Протягом трьох днів після дня надходження подання		Територіальна виборча комісія
34	Встановлення розцінок вартості одиниці друкованої площі та одиниці ефірного часу (частина четверта статті 53)	Не пізніш як за п'ятдесят днів до дня виборів	До 3 лютого 2006 року включно	Засоби масової інформації усіх форм власності
35	Повідомлення про утворення виборчого блоку для участі у місцевих виборах Центральної виборчої комісії, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради (частини друга, сьома статті 35)	Не пізніш як за сорок п'ять днів до дня виборів	До 8 лютого 2006 року включно	Керівні органи партій вищого рівня, місцеві організації партій
36	Передавання списків виборців для місцевих виборів по кожній звичайній виборчій дільниці відповідному сільському, селищному, міському голові, голові районної у місті ради або іншій посадовій особі, яка відповідно до закону здійснює його повноваження (частина перша статті 31, пункт 3 1 розділу XIV "Прикінцеві положення")	Не пізніш як за сорок п'ять днів до дня виборів	До 8 лютого 2006 року включно	Відповідні робочі групи обліку виборців, утворені відповідно до Закону України "Про вибори народних депутатів України"
37	Передавання списків виборців по кожній звичайній виборчій дільниці відповідним сільській, селищній, міській (міста без районного поділу), районній у місті територіальним виборчим комісіям на їх засіданнях (частина п'ята статті 31)	Не пізніш як за сорок днів до дня виборів	До 13 лютого 2006 року включно	Сільський, селищний, міський голова, голова районної у місті ради

38	Можливість прийняття рішення про вихід зі складу виборчого блоку без втрати права висування кандидатів у депутати (частини восьма, одинадцята, дванадцята статті 35)	Не пізніше ніж за сорок днів до дня виборів	До 13 лютого 2006 року включно	Місцева організація партії, що входить до виборчого блоку
39	Передача територіальній виборчій комісії та керівному органу виборчого блоку рішення про вихід місцевої організації партії зі складу виборчого блоку та витягу з протоколу зборів (конференції) про розгляд цього питання (частина восьма статті 35)	Протягом трьох днів з дня прийняття рішення про вихід зі складу виборчого блоку		Місцева організація партії, що входить до виборчого блоку
40	Можливість прийняття рішення про розпуск виборчого блоку без втрати кожною з місцевих організацій партій, що входили до складу розпущеного виборчого блоку, права висування кандидатів у депутати (частини тринадцята, чотирнадцята, п'ятнадцята статті 35)	Не пізніше ніж за сорок днів до дня виборів		Місцеві організації партій, що входять до виборчого блоку
41	Подання до територіальної виборчої комісії рішення про розпуск виборчого блоку та витягів із протоколів зборів (конференції) про розгляд цього питання (частина тринадцята статті 35)	Протягом трьох днів з дня прийняття рішення про розпуск виборчого блоку		Місцеві організації партій, що входять до виборчого блоку
42	Повторне подання заяви про реєстрацію кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови (частина тринадцята статті 39, частина шоста статті 40, частина шоста статті 41)	Не пізніше ніж за тридцять п'ять днів до дня виборів	До 18 лютого 2006 року включно	Представник місцевої організації партії (блоку); кандидат у депутати в одномандатному виборчому окрузі; кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови
43	Забезпечення виготовлення інформаційних плакатів місцевих організацій партій (блоків) - суб'єктів виборчого процесу, кандидатів у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови (частина перша статті 52)	Не пізніш як за тридцять п'ять днів до дня виборів	До 18 лютого 2006 року включно	Відповідна територіальна виборча комісія
44	Подання по одному примірнику кожного друкованого агітаційного матеріалу, виготовленого за рахунок власних виборчих фондів, до відповідної територіальної виборчої комісії (частина восьма статті 52)	Не пізніш як через три дні після дня виготовлення агітаційного матеріалу		Місцеві організації партій (блоки); кандидати у депутати; кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови
45	Жеребкування щодо порядку розміщення назв місцевих організацій партій (блоків) у виборчому бюлетені (частина сьома статті 63)	Не пізніш як за тридцять п'ять днів до дня виборів	До 18 лютого 2006 року включно	Територіальні виборчі комісії за участю представників місцевих організацій партій (блоків)
46	Жеребкування щодо черговості друкування передвиборних програм за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів (частина друга статті 54)	Не пізніш як за тридцять п'ять днів до дня виборів	До 18 лютого 2006 року включно	Відповідні територіальні виборчі комісії за участю уповноважених осіб місцевих організацій партій (блоків)
47	Оприлюднення результатів жеребкування щодо черговості друкування передвиборних програм у місцевих засобах масової інформації, заснованих на державній чи комунальній формі власності (частина третя статті 54)	У триденний строк після дня затвердження результатів жеребкування територіальною виборчою комісією		Територіальна виборча комісія
48	Жеребкування щодо порядку надання ефірного часу кандидатам, їх довіреним особам, уповноваженим особам місцевих організацій партій (блоків) за рахунок і в межах коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів (частина друга статті 55)	Не пізніш як за тридцять п'ять днів до дня виборів	До 18 лютого 2006 року включно	Відповідні територіальні виборчі комісії за участю уповноважених осіб місцевих організацій партій (блоків), кандидатів у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови або їх довірених осіб
49	Оприлюднення результатів жеребкування щодо порядку надання ефірного часу кандидатам, їх довіреним особам, уповноваженим особам місцевих організацій партій (блоків) та складеного за його підсумками розкладу ефірного часу із зазначенням передвиборних агітаційних теле-, радіопрограм, конкретної дати і часу виходу їх в ефір за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення місцевих виборів, у місцевих засобах масової інформації, заснованих на державній чи комунальній формі власності (частина третя статті 55)	У триденний строк з дня затвердження результатів жеребкування територіальною виборчою комісією		Територіальна виборча комісія
50	Передача списку виборців на виборчій дільниці відповідним дільничним виборчим комісіям звичайних виборчих дільниць (частина сьома статті 31)	Не пізніш як за тридцять два дні до дня виборів	До 21 лютого 2006 року включно	Територіальна виборча комісія
51	Надання списку виборців на виборчій дільниці для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії (частина перша статті 32)	Наступного дня після отримання списку виборців		Дільнична виборча комісія
52	Затвердження форми та кольору виборчого бюлетеня для голосування для кожного виду місцевих виборів (частина друга статті 63)	Не пізніш як за тридцять два дні до дня виборів	До 21 лютого 2006 року включно	Центральна виборча комісія

53	Прийняття остаточного рішення про реєстрацію кандидатів у депутати, включених до виборчого списку місцевої організації партії (блоку) (частина тринадцята статті 39)	Не пізніше ніж за тридцять один день до дня виборів	До 22 лютого 2006 року включно	Відповідна територіальна виборча комісія
54	Перевірка за зверненням територіальної виборчої комісії достовірності відомостей, внесених до декларації про майно і доходи кандидата у депутати та на посаду сільського, селищного, міського голови за останній рік, термін звітності по якому вже минув (частина друга статті 46)	На пізніш як за тридцять днів до дня виборів	До 23 лютого 2006 року включно	Органи Державної податкової адміністрації України
55	Відкриття рахунку виборчого фонду (частина перша статті 84)	Не пізніше ніж за тридцять днів до дня виборів	До 23 лютого 2006 року включно	Місцева організація партії (блоку); кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови; кандидат у депутати в одномандатному виборчому окрузі
56	Повідомлення територіальної виборчої комісії про відкриття рахунку виборчого фонду місцевої організації партії (блоку), кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі (частина шоста статті 84)	Не пізніше наступного робочого дня після дня відкриття рахунку виборчого фонду		Установа банку, в якій відкрито рахунок виборчого фонду
57	Затвердження тексту виборчих бюлетенів для голосування у відповідних територіальних виборчих округах (частина третя статті 63)	Не пізніш як за двадцять п'ять днів до дня виборів	До 28 лютого 2006 року включно	Територіальні виборчі комісії
58	Визначення кількості виборчих бюлетенів для голосування (частина шоста статті 63)	Не пізніш як за двадцять п'ять днів до дня виборів	До 28 лютого 2006 року включно	Територіальні виборчі комісії
59	Проведення передвиборчої агітації (частина друга статті 50)	Розпочинається з моменту прийняття відповідною виборчою комісією рішення про реєстрацію кандидатів у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови і закінчується о 24 годині останньої п'ятниці перед днем виборів	До 24 години 24 березня 2006 року	Місцеві організації партій (блоки); кандидати у депутати; кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови; громадяни України
60	Передавання інформаційних плакатів на виборчі дільниці (частини перша, п'ята статті 52)	Не пізніш як за двадцять днів до дня місцевих виборів	До 5 березня 2006 року включно	Відповідна територіальна виборча комісія
61	Забезпечення виготовлення державними та комунальними поліграфічними підприємствами виборчих бюлетенів для голосування з місцевих виборів та отримання виготовлених виборчих бюлетенів для голосування (частина перша статті 64)	Не пізніш як за десять днів до дня виборів; не пізніш як за дев'ять днів до дня виборів; не пізніш як за п'ять днів до дня виборів; не пізніш як за чотири дні до дня виборів	До 15 березня 2006 року включно; до 16 березня 2006 року включно; до 20 березня 2006 року включно; до 21 березня 2006 року включно	Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, районна, міська (міста республіканського в Автономній Республіці Крим, обласного значення, міста Києва та Севастополя) виборчі комісії; сільська, селищна, міська (міста районного значення) виборчі комісії
62	Можливість подання заяви про відмову від балотування (пункт 1 частини першої статті 48)	Не пізніш як за п'ять днів до дня виборів	До 20 березня 2006 року включно	Кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови; кандидат у депутати
63	Внесення подання про реєстрацію офіційного спостерігача від місцевої організації партії (блоку), кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі до відповідної територіальної виборчої комісії (частина четверта статті 61)	Не пізніш як за п'ять днів до дня виборів	До 20 березня 2006 року включно	Місцеві організації партії (блоку); кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови; кандидати у депутати в одномандатному виборчому окрузі
64	Прийняття рішення про реєстрацію офіційного спостерігача від місцевої організації партії (блоку), кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі та видача йому посвідчення (частини четверта, шоста статті 61)	У триденний строк з дня внесення відповідних документів		Відповідні територіальні виборчі комісії
65	Передача виборчих бюлетенів для голосування з кожного виду місцевих виборів відповідним дільничним виборчим комісіям (частина п'ята статті 64)	Не раніш як за три дні до дня виборів	З 23 березня 2006 року	Районні, міські (міст, які не мають районного поділу), районні в містах, сільські, селищні територіальні виборчі комісії

66	Припинення витрачання коштів з рахунку виборчого фонду (частина восьма статті 84)	За день до дня виборів	З 25 березня 2006 року	Місцеві організації партій (блоки); кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови; кандидати у депутати в одномандатному виборчому окрузі; установа банку, в якій відкрито рахунок виборчого фонду
Проведення голосування з 8 до 20 години 26 березня 2006 року (частина перша статті 66)				
67	Встановлення результатів виборів депутатів у багатомандатному виборчому окрузі (частина перша статті 74)	Не пізніш як на п'ятий день з дня виборів	До 31 березня 2006 року включно	Територіальні виборчі комісії
68	Подання до відповідної виборчої комісії фінансового звіту (частина четверта статті 85)	Не пізніш як на п'ятий день після дня виборів	До 31 березня 2006 року включно	Розпорядники коштів виборчого фонду
69	Публікація у пресі або доведення до відома населення відповідної території в інший спосіб повідомлення про результати голосування і підсумки виборів, обраного депутата, сільського, селищного, міського голову (частина п'ята статті 73)	Не пізніш як на як десятий день після проведення виборів	До 5 квітня 2006 року включно	Територіальні виборчі комісії
70	Публікація в пресі або доведення до відома населення відповідної території в інший спосіб повідомлення про результати голосування, списку обраних депутатів у багатомандатному виборчому окрузі (частина одинадцята статті 74)	Не пізніш як на десятий день після проведення виборів	До 5 квітня 2006 року включно	Територіальна виборча комісія
71	Офіційне оприлюднення в місцевих друкованих засобах масової інформації результатів місцевих виборів депутатів (частина перша статті 76)	Не пізніш як на п'ятий день з дня встановлення результатів виборів у багатомандатному виборчому окрузі та в одномандатних виборчих округах		Територіальна виборча комісія
72	Повернення не використаних на підготовку і проведення виборів коштів Державного бюджету України в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (частина сьома статті 83)	Не пізніш як у тижневий строк з дня офіційного оприлюднення результатів виборів		Територіальна виборча комісія
73	Складання та подання до відповідної місцевої ради фінансового звіту про надходження та використання коштів за рахунок відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України на підготовку і проведення місцевих виборів (частина восьма статті 83)	У десятиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів виборів		Територіальна виборча комісія
74	Закриття рахунку виборчого фонду (частина дев'ята статті 84)	На шістнадцятий календарний день після дня офіційного оприлюднення результатів місцевих виборів		Установа банку, в якій відкрито рахунок виборчого фонду
75	Подання до територіальної виборчої комісії особою, обраною депутатом, сільським, селищним, міським головою, для її реєстрації документа про її звільнення з роботи (посади), несумісної з депутатським мандатом, посадою сільського, селищного, міського голови, та (або) копії зареєстрованої заяви про припинення дії іншого представницького мандата, поданої відповідно до Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради (частина перша статті 77)	Не пізніш як на двадцятий день з дня офіційного оприлюднення результатів місцевих виборів		Особа, обрана депутатом, сільським, селищним, міським головою
76	Оприлюднення у місцевих друкованих засобах масової інформації фінансових звітів про надходження та використання коштів виборчого фонду місцевої організації партії (блоку), кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови (частина шістнадцята статті 86)	У п'ятиденний строк з дня надходження до територіальної виборчої комісії		Територіальна виборча комісія
77	Передача виборчої та іншої документації до відповідної місцевої державної архівної установи (частина перша статті 89)	Після офіційного оприлюднення результатів виборів		Територіальна виборча комісія

ІВАН СПОДАРЕНКО: ТАК ГАРТУЄТЬСЯ РЕДАКТОР

23 січня Іван Васильович Сподаренко відзначив своє 75-річчя. Це було подією для Верховної Ради, депутатом якої є Іван Васильович, це було подією для Національної спілки журналістів, у якій він колись головував і зараз є членом правління, а головне - це подія для журналістів і багатомільйонної аудиторії читачів "Сільських вістей", котрі Сподаренко редагує з 1973 року.

Іванові Сподаренку присвоєне високе звання Героя України.

Знайомство

Знаю Івана Сподаренка давно - з 1 вересня 1952 року, відколи ми обидва, тоді першокурсники Київського університету ім. Т.Г.Шевченка, опинилися в одній (№ 48) кімнаті студентського гуртожитку. У сусідній кімнаті № 50, що нагадувала за кількістю ліжок солдатську казарму, мешкали майбутні журналісти, а в нашій, населеній філологами українського відділення, Іван був єдиним, хто навчався на відділенні журналістики спільного філфаку. Навчалися в другу зміну, тож зранку хтось залишався вдома, а більшість їхали в бібліотеку, ввечері поверталися переважно під десяту, метушилися з вечерею, ще щось читали, а переважно - балачки, дискусії, сон... Сподаренко їхав найраніше, а повертався найпізніше, найчастіше - вже опівночі. Так було і того пам'ятного першого вересня. Всі вже спали, я ще читав, сидячи на ліжку біля тумбочки. Він тихенько зайшов, привітався, виклав на стіл хліб і баночку рибної консерви: "Сідай, повечеряємо". Отак і познайомилися. І подружилися.

Перш ніж стати студентом столичного університету, Іван Сподаренко вже працював редактором прес-кліше РАТАУ (нинішній Укрінформ). А до того набув досвіду

роботи в районній газеті на Чернігівщині, піонервожатою в школі. Жоден з нас не байдикував на шкільних, а потім і на студентських канікулах. Але Сподаренко працював безперервно - і до вступу в університет, і в час навчання в КДУ. Беручий до роботи, тямковитий в усьому - він і до навчальних предметів ставився розбірливо: тож, мабуть, менше половини насялося в його голову - перемагав практицизм. Це було нелегко: справлятися з роботою і залагодити все з навчанням, в тому числі і вимушені пропуски лекцій. Зате яка практика - і професійна, і життєва! А на додачу - ще й сімейна. Захищаючи диплом, він уже працював кореспондентом обласної партійної газети "Червоний прапор" і мав двох дітей.

Гнів Сподаренка

Іван Васильович запросив мене на роботу в "Сільські вісті" аж якось несподівано. "А на чіє місце?" - запитую. "На своє, - каже. - Створимо відділ культури, і ти будеш його редактором". У робочій кімнаті, коли вікно відчинене, відчинялися й двері. Хтось із "дотепників" уткнув між ступки дверей нашу рідну газету. Раптом залітає головний редактор: "Хто це зробив?!". У такому



СІЛЬСЬКІ ВІСТІ

Газета захисту інтересів селян України

Вівторок,
1 березня 2005 року

№ 24 (17702)

Заснована в березні 1920 р.

Засновник —
трудовий колектив
редакції газети
«Сільські вісті»

Регістраційне посвідчення КВ №2123
від 27 серпня 1996 року

Головний ідеолог КПУ Леонід Кравчук і голова парткомісії Олександр Ботвин, виступаючи десятки разів, спираючись на численну партчелядь, гвалтували партійців газети, щоб "здали" свого керманіча. Стало зле молодій журналістці Ніні Цюпі. Забрала "швидка допомога". Свою неситну позицію вона засвідчила запискою з лікарні. Колектив відстояв свого редактора - подія набрала всесоюзного розголосу. Уже в наші дні голова НСЖУ Ігор Лубченко слушно зауважив: то був перший - "сільськовістанський"! - Майдан, коли люди, єднаючись у праведній борні, відчувли свою силу й довели, що вони - таки люди. Правда, перемоги легкими не бувають: Іван Сподаренко в стані гіпертонічного кризи після таких езекуцій

За рубежом

«Особлива демократія»

СЛОВАЧЧИНА. Як уже повідомлялося, у Братиславі відбулася зустріч президента США Джорджа Буша з президентом Росії Володимиром Путіним. Розмова охоплює велике коло тем — від боротьби з міжнародним тероризмом до ситуації у контексті країн-наслідок в Україні та Ірані. Як і очікувалося, братиславський саміт не став «проривом» у взаминах США і РФ. Сторони підтвердили власні позиції. Путін знову заявив, що Росія — демократична країна, яка керується законом і конституцією, з чим, як відомо, Буш, ніколи не погодився. Знову прозвучала теза про особливості розвитку демократії в Росії. Оглядати наслідки підписки саміту «уловом балансом», який, утім, цілком здатний перерости в негативний. Варто, либонь, звернути увагу на ітерацію Путін-Словацький ЗМІ. На запитання щодо ставлення Москви до зміни еліт на теренах СНД і загострення геополітичної конкуренції президент РФ відповів: «Найголовніша турбота в мене особисто полягає не в тому, що там відбуваються якесь буреніє подій, а в тому, що вони виходять за межі чинного законодавства та конституції». Тезу розцінює як звернену передусім у бік України. Оглядати зазначено, що ці слова свідчать: із визнанням Віктора Ющенка легітимним Президентом Москва досі не змирився.

Теракт і після нього

ІЗРАЇЛЬ. У Тель-Авіві біля нічного клубу прорівав вибух, чотирьох людей загинуло, понад 50 поранено. Відповідальність узяло на себе палестинське угруповання «Ісламської джихад». Тепер переміря, домовленості про яке було нещодавно досягнуто на зустрічі Арієля Шарона і Махмуда Аббаса, може змінитися новим спалахом насильства на Близькому Сході. Ізраїльтян завершували родинні літературні твори, які знають в одному із сіл на Західному березі Йордану. Але вже не вдалося «ісламський джихад» розвивати на своєму інтернет-сайті по-

Свідчення

На зустрічі в «Сільських вістях» — міністр внутрішніх справ України Ю. В. ЛУЦЕНКО

Юрій Віталійович Луценко — завжди бажаний гість нашої газети. Як народний депутат України, член фракції соціалістів у Верховній Раді, а потім і член редакційної ради «Сільських вістей», палкий захисник газети від нападів кумівств у судових та інших інстанціях, «мотор» покарачової революції, він не раз із власним йому запалом ділився з нашими журналістами думками з приводу ситуації, що склалася в державі внаслідок пакування антинародного режиму, активно розвивав його злочини на сторінках газети. Цими днями Юрій Віталійович завітав до «Сільських вістей» у новій іпостасі — міністра внутрішніх справ України.

Кадрове оновлення

— ЗАВЕРШЕНО формування керівництва Міністерства внутрішніх справ, призначено заступників міністра та 24 начальників головних управлінь і начальників управлінь по областях цього повідомлення почав Юрій Віталійович свою розмову. — Таким чином, уже можна говорити про команду, яка буде виконувати задання, які стоять перед міністерством. Міністерство внутрішніх справ є колективом і складним організмом, а бачачи в ньому з'явилися й прикиналися більше десяти років. Дядьки з великими зріпками на погонях довели його до такого стану, який породив тотальну до нього недобру населення. Масштаби корупції, бездіяльності і водночас злочинної діяльності просто вражають. Саме тому і погодився я стати цивільним міністром внутрішніх справ. У цьому є певний позитив — довіра суспільства. Та в цьому ж є і негатив, бо я не професійний міністр внутрішніх справ. Успі-



Довірлива розмова.

тиловажик — медичної служби, служб зв'язку, освіти, складів, фінансистів тощо. Ніхто не може пояснити, чому в БВІР сидить майор з пальцями, як сокирки, і видає паспорти за хабарі. Чому бухгалтер, який служить в міліції, обов'язково має бути полковником. Тил має стати цивільним і компактним. Він має обслуговувати МВС, а не навпаки, як було донедавна, коли офер, слідчий і постійні обслуговували тил. Так більше не буде!

Другим кадровим кроком стало ра-

чення тощо. Раніше тут процвітали корупція, крадіжки, всілякі зловживання. Ні для кого не секрет, що генеральські погони коштували від 20 до 50 тисяч доларів. Тим, хто таких грошей не приносить, не присвоювали звання генерала, хоч людина заслуговувала його. Не секрет, що начальник управління Київської області заплатав 50 тисяч доларів начальству з центрального апарату. Не секрет, що указом президента Кучми одна-єдина Спецполіграфія, за якою проглядається відомий пан Сур-

страшному гніві я його ще ніколи не бачив.

Ми сьогодні цілком обгрунтовано кажемо: "Сільські вісті" - дітище Сподаренка. У дітей кожен з нас вкладає душу, розум і саме своє життя. І навіть прищікнутий у дверях мизинчик дитяти мамі-татові болить як найпекучіша рана.

1986: у "Сільських вістей" - свій "Чорнобиль"

В історії землян 1986 рік, як відомо, позначений найбільшою катастрофою мирних днів - Чорнобильською трагедією. Для ідеологічного відділу ЦК КПУ ще страшнішу загрозу являв редактор "Сільських вістей". За свідченням компетентних людей, на Івана Сподаренка було збірано 11 тисяч сторінок всілякого "компромату". На створення унікального дос'є було кинуте більше сотні посадовців різного рангу та добровільних легіонерів з "п'ятої колони". Навіть розстріл батька Василя Пантелійовича, репресованого 1938 року і реабілітованого в середині 60-х р., взяли на озброєння спритники від ідеології - реанімували сталінську формулу: син "ворога народу". 30 жовтня з 9 до 18 години тривали збори колективу "С.В."

теж був госпіталізований.

За віщо ж такі тортури? Навіщо таке збурення?

Відповідь проста: відважна позиція редактора. З приходом І.Сподаренка в "Сільські вісті" (а це листопад 1973 р.) газета ЦК КПУ (такий був офіційний її статус) послідовно і впевнено повернулася обличчям до проблем реальності життя, апелюючи до людського розуму і людських почуттів. Усі зусилля були спрямовані не на обслуговування амбіцій партчиновництва, а на задоволення читацьких потреб і інтересів. Стрімко зростав передплатний тираж. А партноменклатура лякала гострота проблем і високосяжність осіб, яких "діставала" критика на сторінках "С. в.". Дискомфорт номенклатури обернувся дискомфортом для творців газети і особисто головного редактора.

Удар! Ще удар, ще...

З відстані літ, коли гояться рани, хоч і лишаяються рубці, все здається легшим і простішим (навіть для головних учасників подій), аніж було насправді. У жовтні 2000 року податкові легіонери Азарова, виконуючи заявлену публічно волю тодішнього президента Л.Кучми -

"Сільським вістям" треба бити морду!", припинили випуск газети. Члени редколегії на знак протесту проти свавілля влади у сесійній залі Верховної Ради виступом свого колеги-сільськовістянина і народного депутата України Івана Бокого оголосили про початок сухого голодування. Підтримуючи журналістів, депутати на 5 хвилин перервали роботу сесії і, за винятком 67, сліпма відданих режиму, залишили зал засідань.

Ми не почувалися тоді героями - але, стоячи поруч з Іваном Васильовичем, ми не могли бути слабкодушними. Ми були і залишилися соратниками свого головного редактора. А його девіз: не здаватися, не відступати, боротися до переможного кінця! Бо правда - нездоланна! Тоді ж була створена "Громадська рада захисту народної газети "Сільські вісті", в яку ввійшли депутати різних фракцій і яку очолив академік Костянтин Ситник. Голова НСЖУ Ігор Лубченко відгукнувся телеграмою з Пекіна: прошу включити до складу громадської ради. Дотримуючись належного дипломатичного етикету, водночас рішуче стали на захист видання послі провідних країн. А головне: на захист газети повстав простий український люд - читачі. Після 20-денної перерви "Сільські вісті" відновили свій вихід.

А хто і коли зміг би вирахувати, скільки нервів, енергії коштувала ця владна атака на "Сільські вісті" для головного редактора? Адже "перевірки" - одна за одною за кілька заходів - тривали більше 10 місяців! У процесі роботи ДПІ на знищення газети було зірвано її разовий випуск ще в березні 2000-го. З "вини" лейтенанта, який опечатав склади з папером. А згодом були заблоковані гривневий і валютний рахунки редакції, залякано погрозою розорити постачальників паперу, хоч він був завчасно оплачений, друкарні було заборонено друк газети, з бухгалтерії вилучили документацію, на головного редактора заведено було кримінальну справу з погрозою "впаяти" по 7-10 років, у засоби масової інформації, від основних телеканалів аж до райгазет включно, посипалися "викривальні" пасквілі з називанням прізвищ "злочинців", пресинг на передплатників (газета, мовляв, з нового року не виходитиме).

Ось такий гарт - удар за ударом - влаштували верховоди держави газеті, її головному редакторові. І загартували ще дужче ...з новими рубцями на серці. Відміна потім, ще за старого режиму, який уже передчував свою кончину, неправедних кримінальних переслідувань як безпідставних, скасування в кінці жовтня 2004 року судових вибриків сумнозвісної Саприкіної (ще один десятимісячний марафон), тільки упевнювали: Сподаренко не схибив. Хоч і дорога ціна за принципову і мужню позицію.

Чи можна підкупити Сподаренка?

Відповідь однозначна: можна!

З досвіду знаю, що Іван Васильович легко "купується" на цікавий, гостропроблемний, доказовий матеріал. Я

люблю спостерігати, як він читає - без слів навіть, без коментарів, - просто реагуючи мимікою, ледь вловимими жестами. А потім і резюме: "Відмінно! Треба добрий гонорар дати" - особливо ж коли йдеться про позаштатного автора, з народу, так би мовити.

Саме в такий спосіб були прилучені до газети такі неоднакові - і за віком, і за стилем, манерою письма - автори, як Роксана Гедеон (зараз зосередилася на вихованні маленької донечки) та Степан Колесник (у якого вже й онуки старші за Роксанину доньку). Не так часто, як би хотілося, випадає їм захопити цілу полосу. Але що вдіеш: купується І.Сподаренко, сам письменник і журналіст, на добротні матеріали, уміє розпізнати й оцінити талант. Купується, ще й доплачує.

Сільськовістянські доні

У першому цього річного номері "Сільських вістей" є дві публікації, які, як кажуть, і на порі, і приваблюють своєю щирістю та тонким сприйняттям світу. Номер відкривається віршем "Різдво іде" О.Соколовської, а четверта сторінка прикрашена малюнками В.Протопоп.

Чи випадково?

Ні. Оля Соколовська з Київщини і Валя Протопоп з Волині, хоч молоді за віком, давно співпрацюють з газетою і завжди бажані на її сторінках. Що спільного між ними? Природа наділила обох обдаруванням зачаровуватися красою і чарувати нею інших - тих, що поруч, і тих, які десь далеко, але з душами, чутливими до краси, вираженої в слові і графіці. Оля Соколовська, педагог з малювання за освітою і захопленням, але надає перевагу поетичній творчості. Увесь світ Валі Протопоп концентрується на кінчику олівця: вона - художниця.

Доля жорстоко повелася з цими талановитими людьми. На п'ятилітню Олю 20 років тому сипонув свій жорстокий цезієвий посів Чорнобиль. І ось нещодавно перенесла вже третю операцію щитовидки. Валі хвороба скувала ноги - і весь її світ - у вікні. Але це вікно, як і душа, відкриває такі обшири, які часом недоступні й найрухливішим. Колектив редакції взяв ці дві непрості долі на своє крило - і талановиті сільські жіночки ростуть і мужніють самі і дають наснагу мільйонам читачів "Сільських вістей". Їхня творча палітра постійно в полі зору Івана Васильовича Сподаренка і, попри шалену конкуренцію матеріалів, на сторінки газети потрапляють першочергово. Зі статків редакції їм встановлені щомісячні сільськовістянські стипендії. Ці люди для нас рідні, свої. Це наші сільськовістянські доні. Були ж колись сини полків...

Володимир БІЛЕНКО.

НА ЗНІМКАХ: Іван Сподаренко зустрічається зі студентами видавничо-поліграфічного факультету Київського політеху.

Фото Анатолія Козлова.

Бесіда з Юрієм Луценком в редакції і на сторінках газети.

На першій сторінці обкладинки: Іван Сподаренко.

Фото Миколи Білокопитова.

ЗА ПОРУШЕННЯ НЕДОТОРКАНОСТІ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ ЖУРНАЛІСТА МОЖУТЬ ПОСАДИТИ

Народні депутати України проголосували за закон "Про внесення змін до Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів України, Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо захисту особистих прав і свобод людини і громадянина".

Зокрема цей закон запроваджує відповідальність у вигляді позбавлення волі за статтею 182 Кримінального кодексу України "Порушення недоторканості приватного життя".

Ця стаття Кримінального кодексу передбачає відповідальність за поширення конфіденційної інформації про особу в засобах масової інформації, у публічних виступах та творах. В Україні була лише одна гучна справа за цією статтею: щодо Дмитра Чобота, який написав про Віктора Медведчука книгу "Нарцис".

Зокрема, нова редакція статті 182 наразі звучить так:

"Порушення недоторканості приватного життя"

1. Незаконне збирання, зберігання, використання або поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди або поширення цієї інформації у публічному виступі, творі, що публічно демонструється, чи в засобах масової інформації, - караються штрафом від ста до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той же строк.

2. Ті самі дії, вчинені службовою особою або повторно чи за попередньою змовою групою осіб, або з використанням технічних засобів для негласного зняття, знищення, перекручення, блокування, витоку чи порушення встановленого порядку маршрутизації інформації, що передається засобами зв'язку, у мережах рухомого (мобільного) зв'язку та в інших телекомунікаційних мережах, через комп'ютер, - караються штрафом від п'ятисот до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі від трьох до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна".

Відповідно до чинної редакції Кримінального кодексу покарання за порушення недоторканості приватного життя є м'якшим: штраф, виправні роботи або обмеження волі.

Інститут медіа права наголошує на тому, що зміни, внесені до статті є недоречними і шкідливими для свободи слова запровадження кримінальної відповідальності у вигляді позбавлення волі за втручання у приватне життя. Адже, в першу чергу, постраждати можуть журналісти. Ми вважаємо, що основним засобом захисту інтересів людини має бути грошова компенсація у межах цивільного процесу.

У повідомленні ІМП наголошує, що кримінальний процес

і загроза ув'язнення можуть використовуватися як розправа над журналістом і закликає Президента України Віктора Ющенка скористатися правом вето щодо закону, за яким журналістів зможуть саджати за ґрати.

Українська Гельсинська Спілка з прав людини звернулася до Президента України Віктора Ющенка з проханням скористатися правом вето щодо Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо захисту особистих прав і свобод людини і громадянина)", який був прийнятий парламентом 12 січня.

Про це йдеться у відкритому листі УГС, під яким підписалися Євген Захаров, голова правління УГС та Володимир Яворський, директор програм УГС.

УГС зауважує, що, зазвичай в законодавстві європейських країн персональні дані (інформація про особу) поділяються на "дані загального характеру" (прізвище, ім'я та по батькові, дата і місце народження, громадянство, місце проживання) та "вразливі персональні дані" (дані про стан здоров'я - історія хвороби, діагнози тощо; етнічна належність; ставлення до релігії; ідентифікаційні коди чи номери; персональні символи; підпис; відбитки пальців, записи голосу, фотографії; дані про розмір зарплати або інші законні доходи, про вклади і рахунки в банках, нерухомість, податковий статус; кредитна історія; дані про судимість та інші форми притягнення особи до кримінальної, адміністративної чи дисциплінарної відповідальності; результати іспитів, професійного та іншого тестування тощо), і законом забороняється збирання, зберігання, використання та поширення без згоди суб'єкта даних саме вразливих персональних даних.

При цьому обсяг приватності публічних осіб значно менший, ніж у пересічних громадян. "Образно кажучи, публічні особи приватного життя не мають", - підкреслює УГС.

У нашій країні закон про захист персональних даних відсутній, інформація про особу статтею 23 Закону "Про інформацію" визначена неточно, а режим доступу до такої інформації взагалі не визначений.

Стаття 182 Кримінального кодексу в запропонованій редакції фактично визначає як конфіденційну будь-яку інформацію про особу, не враховуючи концепцію обмеження обсягу приватності публічних осіб.

"Це є, безумовно, помилкою. До того ж ми не пригадуємо жодної європейської країни, де б за незаконні дії з вразливими персональними даними було передбачене покарання у вигляді позбавлення волі - тільки штраф або, у крайньому випадку, арешт", - наголошуються в листі.

"Фактично, при невизначеному складі злочину першими, хто відчує прийняття цього закону буде вільна преса та журналісти, яких несправедливо каратимуть за виконання свого професійного та морального обов'язку стояти на варті демократії в країні", - заявляє УГС.

Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо права на інформацію

ЗАКОН УКРАЇНИ № 3261-IV

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Цивільного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40-44, ст. 356) такі зміни:

1) пункт 4 частини другої статті 23 викласти в такій редакції: "4) у приниженні честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи";

2) у статті 277: частину третю викласти в такій редакції: "3. Негативна інформація, поширена про особу, вважається недостовірною, якщо особа, яка її поширила, не доведе протилежного"; в абзаці третьому частини четвертої слово "неправдивості" замінити словом "недостовірності";

3) статтю 278 викласти в такій редакції: "Стаття 278. Заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права

1. Якщо особисте немайнове право фізичної особи порушене у газеті, книзі, кінофільмі, теле-, радіопередачі тощо, які готуються до випуску у світ, суд може заборонити розповсюдження відповідної інформації.

2. Якщо особисте немайнове право фізичної особи порушене в номері (випуску) газети, книзі, кінофільмі, теле-, радіопередачі тощо, які випущені у світ, суд може заборонити (припинити) їх розповсюдження до усунення цього порушення, а якщо усунення порушення неможливе, - вилучити тираж газети, книги тощо з метою його знищення";

4) у статті 296:

частину другу після слів "інших творих" доповнити словами "крім творів документального характеру";

частину четверту викласти в такій редакції: "4. Ім'я фізичної особи, яка затримана, підозрюється чи обвинувачується у вчиненні злочину, або особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може бути використане (обнародоване) лише в разі набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо неї або винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення та в інших випадках, передбачених законом";

5) частину четверту статті 301 доповнити словами "а також за її згодою";

6) текст статті 302 викласти в такій редакції:

"1. Фізична особа має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію.

Збирання, зберігання, використання і поширення інформації про особисте життя фізичної особи без її згоди не допускаються, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

2. Фізична особа, яка поширює інформацію, зобов'язана переконатися в її достовірності.

Фізична особа, яка поширює інформацію, отриману з офіційних джерел (інформація органів державної влади, органів місцевого самоврядування, звіти, стенограми тощо), не зобов'язана перевіряти її достовірність та не несе відповідальності в разі її спростування.

Фізична особа, яка поширює інформацію, отриману з офіційних джерел, зобов'язана робити посилання на таке джерело".

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Віктор ЮЩЕНКО
22 грудня 2005 року

"ЖУРНАЛИСТ УКРАЇНИ" БЛАГОДАРИТ

Лучше всего провели подписку на наше профессиональное издание в Донецкой области. Там этим вопросом вплотную занялась областная организация НСЖУ (председатель - **Александр Бриж**), назначив ответственным **Владимира Степанкевича** - человека активного и беспокойного.

Помимо того, что облНСЖУ обратилась с соответствующим призывом к коллегам на пленуме, опубликовала рекламу "ЖУ" в областной газете, Степанкевич непосредственно связывался с редакциями и телерадиокомпаниями. А еще Владимир Иванович озаботился тем, чтобы раздобыть средства для подписки ветеранам. И получил поддержку у многих фирм и организаций.

Особо следует отметить вклад Константиновской городской журналистской организации, которую возглавляет **Андрей Будяк** (кстати, в 2005 году она названа лучшей в Украине), и представителей славного города Константиновки: городского голову **Юрия Роженко**, депутата горсовета **Сергея Давыдова**, руководителей предприятий: **Владимира Карпова** (завод "Втормет"), **Николая ЗИНЧЕНКО** (ООО НП "Zinchenko&Co"), **Владимира БОРИСОВА** (ООО "Свитанок").

Материальную помощь ветеранам на подписку "ЖУ" оказали: **Виктор СУПРУН** (Проминвестбанк), **Татьяна ОМЕЛЬЧЕНКО** (культурный центр "Парнас"), **Олег ДАННИКОВ** (областная организация СДПУ), **Геннадий ИВАНОВ** (шахта "Комсомолец Донбасса").

Результативно занимались подпиской и редакторы крупнейших газет области **Николай Токарский** ("Приазовский рабочий") и **Эдуард Каштановский** ("Кочегарка").

Спасибо за поддержку, коллеги! И пусть берут с вас пример в других областях: подписка на "Журналист Украины" продолжается.

Як живеш, українське село?

"Журналіст України" повідомляв про конкурс "Як живеш, українське село?", що оголосили Національне інформаційне агентство "Укрінформ" та редакція газети "Урядовий кур'єр". Підведено підсумки конкурсу, названо переможців.

Ось як розподілилися симпатії членів журі:

- Перше місце - Анастасія Сироткіна (м. Київ) - "Пам'ять";
- друге місце - Андрій Новак (м. Одеса) - "Хліб - усьому голова";
- третє місце - Юрій Рильчук (м. Івано-Франківськ) - "На косовицю!".

Заохочувальні призи отримали:

- Володимир Тарасов (м. Вишневе Київської обл.) - "Наш хліб насущний"; "Чорнобильська корида" (із фотосерії "Самосели");

"Журналіст України" звернувся до члена журі начальника відділу фотовідеоінформації "Укрінформу" ВАСИЛЯ СІКАЧНИНИ з декількома питаннями щодо конкурсу.

- Василю Гавриловичу, це вже не перший фотоконкурс, оголошений "Укрінформом". Навіщо ви цим займаєтесь? Який зиск для агентства? Які надії з цими змаганнями фотокорів пов'язуєте?

- Так, це вже четвертий фото конкурс. І зупинятися не збираємося. В нинішньому році агентству виповниться 85 років - ось до ювілею й оголосимо "фотозабіг".

Ці акції мають дві мети. Перша - реклама агентства: інформація про конкурс була широко розповсюджена в ЗМІ, в Інтернеті, дійшла до найвіддаленіших куточків України.

Друга - пошук талантів й пропаганда досвіду професіоналів.

- А скільки цього разу було учасників, який рівень робіт?

- Надійшло 250 фотографій. Ми приймали

- Олександр Вадіс (м. Київ) - "Весняні турботи".

Спеціальними дипломами Укрінформу і редакції газети "Урядовий кур'єр" відзначені:

- Василь Сосюк (м. Сарни Рівненської обл. - "Зимовий ранок";
- В'ячеслав Вірич (м. Березівка Одеської обл.) - "Земне тяжіння";
- Леонід Добровольський (м. Київ) - "Смачний хліб";
- Петро Стахов (м. Київ) - "Дитячі мрії";
- Олександр Литвиненко (м. Київ) - "Приїхали!.."; "Скарб".

роботи і у вигляді видрукованих фото, і в електронному варіанті. Прийняли участь як професійні працівники ЗМІ, так і аматори.

Ми могли бачити й рівень фотожурналістики в провінції та столиці: в конкурсі прийняли участь заввідділом фотоілюстрації "Голосу України" Анастасія Сироткіна (перше місце), кореспондент газети "Одеські вісті" Андрій Новак (друге місце), наш кореспондент у Івано-Франківській області Юрій Рильчук (третє місце).

Роботи різнобічні. А ми, до речі, й в умовах конкурсу звертали увагу не тільки на технічні чинники, якість, а й на сюжети: як відобразити у фотографії проблеми сучасного села? Існує звичка чи стереотип: на світлинах - тільки красиве, естетичне. Але ж це не відображає реальності!

- І на завершення - Ваші побажання початківцям.

- Техніка зараз чудова, з матеріалами проблем немає. Отже - уважно дивіться на навколишній світ і обов'язково знайдете, про що розповісти у своїх світлинах.

АБИ ПРАВОВЕ ПОЛЕ НЕ СТАЛО МІННИМ

ВЕРХОВНА РАДА ПРИЙНЯЛА НОВУ РЕДАКЦІЮ ЗАКОНУ ПРО РАДІО ТА ТЕЛЕБАЧЕННЯ

Аби правове поле не стало для нас мінним, треба знати це поле. Його "параметри" у січні 2006-го для теле- і радіожурналістів змінилися, й знайомство з цими змінами буде небезкорисним для тих, хто працює в електронних ЗМІ.

ОБЛАСНІ ТРК МОЖУТЬ ТРАНСФОРМУВАТИСЯ ТІЛЬКИ В ГРОМАДСЬКІ

Закон України "Про телебачення і радіомовлення" Верховна Рада прийняла ще в 1994 році, коли в Україні практично не існувало недержавного телебачення і радіомовлення, а національний телеінформаційний ринок тільки починав формуватися, та й технологічний рівень виробництва й розповсюдження програм був значно нижчим у порівнянні з нинішнім періодом панування цифрових технологій. Відтоді окремі статті Закону багато разів коригувалися, аби врахувати і відбити нові реалії, але суттєві якісні зміни у галузі нагально вимагали перейти від "косметичного ремонту" до створення нової редакції Закону.

В червні 2003 року її було внесено народними депутатами України О. Зінченком, М. Томенком, Ю. Артеменком, М. Баграєвим, В. Яворівським. 12 січня нинішнього року Верховна Рада прийняла Закон у другому читанні. За нього проголосували 242 депутата.

Не думаю, що на шпальтах нашого видання варто аналізувати весь цей досить великий (50 сторінок, якщо набирати 14-м розміром шрифту Times New Roman) і досить складний та багатоплановий документ¹. А от навести ті його статті, котрі безпосередньо стосуються журналістів, що працюють на телебаченні або радіо, і деякі з цих статей прокоментувати саме у "Журналісті України", мабуть, варто.

Хто такий за визначенням Закону теле- чи радіо журналіст?

"Телерадіожурналіст - штатний або позаштатний творчий працівник телерадіоорганізації, який професійно збирає, одержує, створює і готує інформацію для розповсюдження" - тлумачить 1 Стаття Закону, не пояснюючи, як це було у попередній редакції, "кореспондент, ведучий, режисер, оператор". Це так, для інформації, хоча, може, для декого буде й "не так", коли



йтиметься про оформлення пенсій згідно із Законом "Про державну підтримку засобів масової інформації і соціальний захист журналістів"...

Суттєві для повсякденної практики статті 5 та 6, тому є сенс навести їх повністю:

Стаття 5. Гарантії свободи діяльності телерадіоорганізацій

1. Цензура інформаційної діяльності телерадіоорганізації забороняється.

2. Телерадіоорганізація незалежна у визначенні змісту програм і передач.

3. Не вмотивоване законодавством України втручання органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, громадських чи релігійних об'єднань, їх посадових

осіб чи працівників, а також власників у сферу професійної діяльності телерадіоорганізацій не допускається.

Стаття 6. Неприпустимість зловживання свободою діяльності телерадіоорганізацій

1. Телерадіоорганізації в інформаційних блоках зобов'язані подавати інформацію про офіційно оприлюднену у будь-який спосіб позицію всіх представлених в органах влади політичних сил.

2. Не допускається використання телерадіоорганізацій для:

-поширення відомостей, що становлять державну таємницю, або іншої інформації, яка охороняється законом;

-закликів до насильницької зміни конституційного ладу України;

-закликів до розв'язування агресивної війни або її пропаганди;

-необґрунтованого показу насильства;

-пропаганди винятковості, зверхності або неповноцінності осіб за ознаками їх відношення до релігії, ідеології, належності до тієї чи іншої нації або раси, **фізичного або майнового стану, соціального походження;**

-трансляції програм або їх відеосюжетів, які можуть

¹ Нас з вами, мабуть, не в першу чергу цікавлять проблеми операторів кабельних мереж чи те, що тепер не можна бути власником двох телеканалів на одній території, бо кількість таких власників в Україні - декілька десятків осіб, й т. і.

завдати шкоди фізичному, психічному чи моральному розвитку дітей та підлітків, якщо вони мають змогу їх дивитися;

- розповсюдження і реклами порнографічних матеріалів та предметів;

- пропаганди наркотичних засобів, психотропних речовин з будь-якою метою їх застосування;

- поширення інформації, яка порушує законні права та інтереси фізичних і юридичних осіб, посягає на честь і гідність особи;

- здійснення інших вчинків, за якими наступає кримінальна відповідальність.

3. Забороняється використання у програмах і передачах на телебаченні і радіо прихованих вставок, які впливають на підсвідомість людини та (чи) чинять шкідливий вплив на стан їх здоров'я.

4. Дані про кожну індивідуальну програму чи передачу мають містити ім'я автора чи авторів, назву і адресу виробника програми.

6. У випадках, передбачених законодавством України, відповідальність за зміст окремих передач можуть нести інші особи.

У порівнянні з тим, що ми мали в Законі "Про телебачення і радіомовлення" раніше, ці статті не зазнали суттєвих змін, й зверну вашу увагу лише на додані в них (й виділені мною) слова у Ст. 6.

Цікавий і корисний для нас пункт з'явився у Ст. 12: "Установчі та/або статутні документи суб'єкта господарювання, який має ліцензію на мовлення або претендує на отримання такої ліцензії, мають передбачати створення у складі органів його управління спеціального наглядового органу (редакційної ради тощо), половина складу якого призначається засновниками або власниками телерадіоорганізації, а половина обирається творчим колективом телерадіоорганізації".

Звичайно, редакційні ради - не новація, але обов'язкова п'ятдесятивідсоткова присутність у складі таких наглядових органів людей, обраних творчим колективом, - момент позитивний. Хоча при цьому зверніть нижче увагу на те, як Закон визначає поняття "творчий колектив".

Для журналістів обласних державних телерадіокомпаній суттєво те, що в прийнятій редакції Закону визначено: організаційно-правовий статус цих телерадіокомпаній може бути реорганізований лише у статус громадських ТРК. Громадські ж ТРК - неприбуткові організації, котрі мають право здійснювати лише некомерційну господарську діяльність.

УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ - НЕ МЕНШЕ 50 ВІДСОТКІВ

Телерадіоорганізації мають вести мовлення згідно з програмною концепцією, котра є обов'язковим додатком до ліцензії на мовлення, що видає Національна рада з питань телебачення і радіомовлення.

У Статті 28 викладено, що визначається програмною концепцією:

- частка програм власного виробництва;

- мінімальна частка національного аудіовізуального продукту;

- максимальна частка аудіовізуальної продукції іноземного виробництва;

- максимальні обсяги ретрансляції та орієнтовний перелік (за жанрами) програм та передач, які передбачається ретранслювати;

- жанровий розподіл програм та передач.

Тут зафіксовано, що основу програмної концепції мають складати:

- інформаційно-аналітичні та публіцистичні передачі;

- культурно-мистецькі передачі;

- науково-просвітницькі передачі;

- розважальні передачі.

Це збігається з тим, що було і раніше, а ось нове, що з'явилося у даній статті:

4. Ліцензіати (крім супутникового мовлення) у проміжках часу між 07.00 та 23.00 повинні дотримуватися таких пропорцій між українськими та іноземними програмами:

- програми європейського виробництва повинні складати не менше 80 відсотків, у тому числі не менше 50 відсотків програм українського виробництва;

- у радіопрограмах музичні твори українських авторів і виконавців повинні складати не менше 50 відсотків загального щотижневого обсягу мовлення;

5. Ліцензіат не має права розповсюджувати програми, здатні впливати на нормальний фізичний, розумовий або моральний розвиток дітей та юнацтва і програми, що містять сцени, які викликають жах, сцени вбивства, насилля (фізичного чи психологічного), сцени звернені до сексуальних інстинктів.

6. Текстовий супровід не може містити брутальних слів, висловів тощо. Умови цього пункту не поширюється на закодовані системи багатоканального мовлення.

АКРЕДИТАЦІЯ ТА ОФІЦІОЗ: СТАРІ І НОВІ ПРАВИЛА

В Статті 45 "Акредитація творчих працівників телерадіоорганізацій" зафіксовано, що "правила акредитації повинні бути оприлюдненні відповідним органом державної влади або місцевого самоврядування, установою, організацією або підприємством, де діє порядок акредитації".

Отакий додаток до існуючих правил, і добре, що він з'явився, бо знаю непоодинокі випадки, коли виникали конфліктні ситуації через те, що організація не хоче акредитувати ту чи іншу ТРК. Оприлюднення умов акредитації дозволяє чіткіше розв'язувати подібні конфлікти: той, хто хоче акредитуватися, тепер знає "правила гри" й може вимагати їх дотримання.

З 20 днів до 14 скоротила термін зберігання копій (записів) передач, які телерадіоорганізація транслювала чи ретранслювала 48-ма ст. Закону в разі, якщо в цей строк не надійшло скарги щодо змісту цих передач.

Мало змін у Ст. 49 "Розповсюдження офіційних повідомлень та іншої обов'язкової інформації":

1. Державні та комунальні телерадіоорганізації зобов'язані безкоштовно передавати офіційні повідомлення Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та Конституційного Суду України, офіційні повідомлення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади - на підвідомчу їм територію.

2. Телерадіоорганізації незалежно від форм власності, зобов'язані безкоштовно оприлюднювати повідомлення про надзвичайні ситуації. Право на використання телебачення і радіомовлення з цією метою належить органам влади і посадовим особам, які уповноважені приймати рішення в умовах надзвичайних ситуацій.

Раніше в 1 пункті були слова "не мають права відмовитися від розповсюдження повідомлень". Тепер їх замінили на "зобов'язані безкоштовно розповсюджувати повідомлення".

Що стосується роботи з депутатами, то тут залишено ті ж принципи, які ми мали у старій редакції Закону.

У Ст. 50 "Діяльність телерадіоорганізацій під час виборчого процесу" до переліку тих, хто здійснює контроль за використанням телебачення і радіомовлення для передвиборної агітації, окрім Центральної виборчої комісії, відповідних окружних комісій, додано й Національну раду з питань телебачення і радіомовлення, термін, на який обираються члені Нацради, тепер не 4, а 5 років.

"Посадові особи несуть персональну відповідальність за ненадання інформації чи надання недостовірної інформації", - так було у старій редакції Закону в статті, де йшла мова про права ТРК на одержання від державних органів, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності необхідної інформації для здійснення своєї статутної діяльності. У нинішній редакції, на жаль, це речення вилучено.

РЕДАКЦІЙНИЙ СТАТУТ

Закон доповнено зовсім новою статтею "Редакційний статут"

Стаття 57. Редакційний статут телерадіоорганізації

1. Редакційний статут телерадіоорганізації містить вимоги до створення та поширення інформації.

2. Редакційний статут затверджує власник телерадіоорганізації або уповноважений ним орган.

3. Власник телерадіоорганізації не має права втручатися у творчу діяльність телерадіоорганізації в інший спосіб, ніж через внесення змін до редакційного статуту телерадіоорганізації.

4. Редакційний статут телерадіоорганізації визначає:

- основні вимоги до забезпечення точності, об'єктивності, неупередженості та збалансованості інформації, що розповсюджується телерадіоорганізацією;
- вимоги до розповсюдження конфіденційної інформації;
- вимоги до розповсюдження інформації про насильство;

- вимоги до розповсюдження інформації про злочини;
- вимоги до розповсюдження інформації про різні групи населення (національні та сексуальні меншини, релігійні групи, хворих та інвалідів);

- вимоги до захисту дітей від негативного впливу інформації, що розповсюджується телерадіоорганізацією;

- вимоги до перевірки достовірності інформації, одержаної від третіх осіб;

- вимоги до дотримання авторських та суміжних прав при розповсюдженні інформації;

- особливості поширення інформації про політичні партії та політиків під час виборчого процесу та поза його межами;

- вимоги до реклами та спонсорства;

- недопущення прихованої реклами та одержання творчими працівниками телерадіоорганізації товарів та послуг безкоштовно або за пільговими цінами;

- порядок утворення, діяльності та повноваження Редакційної ради телерадіоорганізації.

5. Редакційний статут телерадіоорганізації передбачає створення Редакційної ради, половина складу якої призначається власником телерадіоорганізації або уповноваженим ним органом, а половина обирається творчим колективом телерадіоорганізації. На Редакційну раду покладається:

- контроль за дотриманням телерадіожурналістами редакційного статуту;

- контроль за дотриманням прав телерадіожурналістів, вимог щодо заборони цензури та втручання у творчу діяльність телерадіоорганізації;

- внесення на розгляд органів управління телерадіоорганізацією питання про відсторонення від керівництва телерадіоорганізацією або її окремими підрозділами осіб, які порушували редакційний статут та/або вимоги законодавства щодо прав телерадіожурналістів, заборони цензури і втручання у творчу діяльність телерадіоорганізацій, про призначення службового розслідування і звільнення цих осіб відповідно до закону в разі підтвердження наявності зазначених порушень.

6. Редакційний статут телерадіоорганізації має бути оприлюднений. Копія редакційного статуту протягом семи днів з моменту його прийняття або внесення змін надсилається до Національної ради.

Назву "Права творчого колективу та творчих працівників телерадіоорганізацій" отримала стаття Ст. 58., яка замінила Ст. 53. "Права творчих працівників телерадіоорганізацій". Що таке "творчий колектив" за Законом? Як не прикро, Закон залишив поза його межами цілий ряд телевізійних і "радійних" творчих професій, бо визначив: "Творчий колектив телерадіоорганізації складається із телерадіожурналістів".

Як на мою думку, це суттєвий "ляп", хоча далі йдуть позиції, котрі варті схвалення:

2. Творчий колектив організації має право відстоювати інтереси телерадіожурналістів та здійснювати контроль за дотриманням їхніх прав, вимог щодо заборони цензури і

втручання у творчу діяльність телерадіоорганізації.

3. Збори творчого колективу телерадіоорганізації обирають половину складу Редакційної ради телерадіоорганізації. Телерадіожурналіст має право:

а) брати участь у зборах творчого колективу телерадіоорганізації, вносити пропозиції щодо розгляду ними питань;

б) пропонувати кандидатури до складу редакційної ради телерадіоорганізації, бути обраним до її складу;

в) звертатися до редакційної ради телерадіоорганізації щодо порушень прав телерадіожурналістів, вимог щодо заборони цензури та втручання у творчу діяльність телерадіоорганізації, порушень редакційного статуту телерадіоорганізації.

Не збагнув я логіку законодавців, котрі вилучили у нинішній редакції закону з переліку прав творчих працівників такі рядки:

а) збирати і отримувати без перешкод інформацію, яка необхідна для підготовки передач;

б) проводити кіно -, відео -, звуко- та інші записи, фотозйомки, за винятком випадків, передбачених чинним законодавством України;

в) за завданням телерадіоорганізації відвідувати органи влади, підприємства, установи і організації та бути прийнятим їхніми посадовими особами;

г) за посвідченням працівника телерадіоорганізації перебувати в районах стихійного лиха і катастроф, у місцях аварій, масових безпорядків, на мітингах, зборах, демонстраціях та інших масових заходах, на територіях, де оголошено надзвичайний стан;

д) на доступ до документів та матеріалів, за винятком тих, що спеціально охороняються чинним законодавством України, здійснення при цьому зйомок та записів;

е) користуватися псевдонімом, застерігати від розголошення таємниці псевдоніму;

є) перед трансляцією знайомитися з остаточно готовою до випуску передачею, яку підготовлено з використанням зібраних ним матеріалів, і робити щодо неї свої зауваження;

ж) зняти з себе відповідальність за матеріали, зміст яких, на його думку, було змінено (перекручено) в процесі редакційної підготовки;

з) відмовитися від виконання доручення телерадіоорганізації, якщо воно суперечить чинному законодавству.

За змістом все це ніби-то є в нашому законодавстві, ніби-то захищені там такі права представників "четвертої влади", але одна річ, коли є чітко сформульований перелік у одному документі, на який можна посилатися, й інша - коли це все розпорошено по багатьох нормативних актах. Таке коригування Закону не радує, як, до речі і те, про яке зараз піде мова.

БУЛО І СТАЛО: НЕРАДІСНЕ ПОРІВНЯННЯ

Було:

Стаття 57. Захист прав неповнолітніх та юнацтва

Нині маємо після прийняття Закону:

Стаття 62. Захист суспільної моралі та забезпечення прав неповнолітніх і юнацтва

Добре, нема питань, але чомусь у новій статті менше конкретизації, й такі "дрібниці", як, наприклад, те, що тексти "не повинні містити в собі ненормативних чи лайливих висловів, та надміру загострювати увагу на сексуальних проблемах", відкинуто.

Стаття 67. Звільнення від відповідальності за розповсюдження даних, що не відповідають дійсності

Було:

а) якщо ці дані містились в офіційних повідомленнях;

б) якщо їх одержано від інформаційних агентств або прес-служб державних органів та органів об'єднань громадян;

в) якщо вони є дослівним цитуванням заяв і виступів (усних і друкованих) посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування, народних депутатів України;

г) якщо вони містилися в авторських виступах, які передаються в ефір без попереднього запису.

Нині на інформаційну агенцію (або якийсь інший ЗМІ) треба обов'язково зробити посилання; про прес-служби не йдеться, а йдеться про інформацію, одержану виключно в письмовій формі від "органів державної влади, місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб"; вилучені з переліку у пункті "б" органи об'єднань громадян, тобто за неправдиву інформацію, одержану від них і розповсюджену в ефірі чи кабельній мережі, наступає відповідальність. У пункті "в" додано таке: "кандидатів на пост Президента України, кандидатів у народні депутати України та у депутати рад всіх рівнів, кандидатів на посади сільських, селищних, міських голів". Влучно відкориговано пункт "г", бо стара редакція не уточнювала, а хто ж автор: адже ним може бути і журналіст, який працює в телерадіоорганізації і виступає в даному випадку в її ефірі. Так? Тепер у Законі записано чіткіше, що ТРК не несе відповідальності за інформацію, що "розповсюджувалася без попереднього запису та містилася у виступах осіб, які не є працівниками телерадіоорганізації".

З'явився і зовсім новий пункт: ТРК не несе відповідальності, "якщо звільнення від відповідальності передбачено іншим законом".

Ось, мабуть, основне, що варто знати в першу чергу членам творчих колективів телерадіоорганізацій про ці законодавчі зміни, які на них чекають. Пишу "чекають", бо Закон має підписати Президент, й маловірогідно, що він накладе вето. При голосуванні пропрезидентські фракції дружньо висловилися за Закон. Та й взагалі, майже не було тих, хто голосував проти, а не дуже переможний результат - через те, що частина народних обранців просто не голосувала, що з півсотні депутатів були відсутні.

ОЛЕКСАНДР МАКАРСЬКИЙ.

ЧИ ПОТРІБНО ЖУРНАЛІСТІУ МАТИ СВОЮ ТЕМУ?

Я тримаю в руках чотири гарно видані, об'ємні томики: Володимир Литвинов. "Коричневе "намисто". Документальна оповідь про жертв нацистських переслідувань - громадян колишнього СРСР. Це квінтесенція більш ніж сорокарічної праці журналіста.

А сам Володимир Васильович - переді мною: бадьорий, стрункий, наче й немає за плечима сімдесяти років.

Він випадково зайшов до редакції, але коли розговорилися, виявилось, що є одна проблема, котра буде цікавою для колег-журналістів.

Мова піде про улюблену тему, тему "на все життя". Чи добре це, коли вона є у професіонала медіа, чи це просто таке собі необов'язкове хобі? Йдеться не про тематичну спеціалізацію, а саме про тему "для душі".

Кожен з читачів, напевне, знайде у колі своїх знайомих людей, які роками щось вивчають, збирають якісь матеріали або пишуть "у шухляду", втрачаючи на це вільний час. Інколи вони видають якісь книжки (з великою морокою добуваючи для цього кошти), інколи створюють архіви, якими часом і не дуже цікавляться в наш час, побудований на принципі "сьогодні - на сьогодні".

Але всі ці великі й малі перешкоди не дуже хвилюють людей, яких не знаю, як навіть назвати. Можливо, ентузіастами? А втім - не має значення. Послухайте думку журналіста, який все творче життя (однолюб!) мав поряд такий собі сад Едемський, куди, можливо, втік від одноманітності буднів.

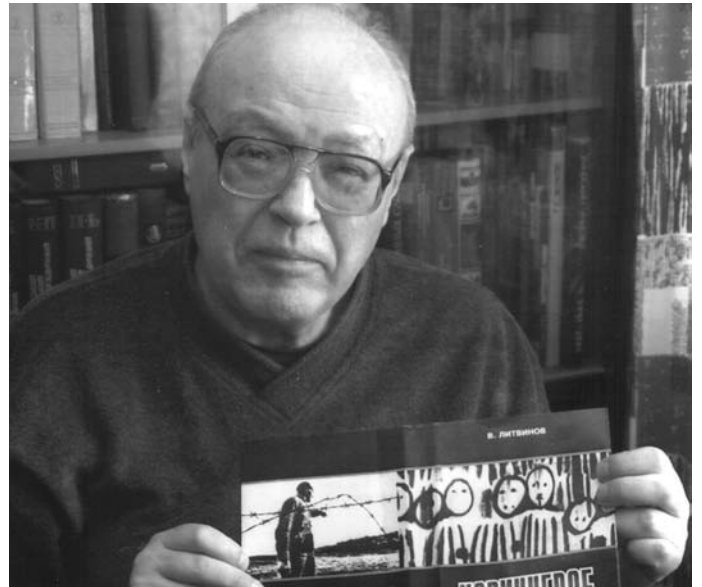
- Володимире Володимировичу, чому Ви майже півстоліття займаєтесь однією темою безвідносно до ваших службових і професійних обов'язків? Що є стимулом?

- Ті, хто не вміє жити, вони з протягнутою рукою в підземному переході. Ті, хто вміє, - в мерседесах. Ті, хто не туди й не сюди, - вони живуть за інтересом. І я маю сміливість чи нахабство зараховувати себе до таких людей. Ну, інтересно мені, розумієте, просто інтересно! Коли встаєш вранці, а в голові вже - купа планів: оце зробити, туди написати, туди сходити.

- Але ж ви тоді починали займатися громадською роботою, коли це не тільки не віталось, а ще й неприємностями могло скінчитися. Це зараз неформальні громадські об'єднання, групи можуть розраховувати на різноманітні зарубіжні гранти, на вітчизняних меценатів, та й державна політика направлена на розвиток громадянського суспільства.

- Так як ж вам кажу, я ніколи й не розраховував на допомогу й не звертався по неї. І саме це можу порадити молодим журналістам: шукати оцю родзинку, цікавинку у журналістській професії, таку, щоб на все життя.

Треба шукати інтерес. Мету таку перед собою ставити. Не просто - аби день до вечора, сьогодні про одне пишу, завтра - про інше. Звичайно, така наша професія: ми зобов'язані



висвітлювати різноманітні події і проблеми. Але ж в цьому і перевага - є можливість вибрати те, що найбільше зацікавить, стане захопленням. Не заради заробітку чи слави. Просто буде інтерес.

Не буде такого інтересу, професійна справа перетвориться в нудну відбувайлівку. Розумієте, якщо ви маєте якусь улюблену тему, до якої ставитесь з особливим душевним теплом, ви й загалом до професійних обов'язків будете ставитися краще. А так... Сумно дивитися, як поведуться з фактами, зі словом наші колеги - неохайно, необачно. Гірко бачити низьку аналітичну культуру.

Я починав свою журналістську кар'єру в "Робітничій газеті", у відділі робітничого життя і побуту. До Лазебника Юхима Антоновича, мого першого редактора, я сповнений найкращих почуттів: хай Бог йому здоров'я дає, йому вже під сотню підбирається. Він мене ще в університеті помітив і запросив до "Робітничої газети", випуск якої якраз в 1957 році поновили. Наказ про моє призначення був під номером п'ятим.

Ось у цьому відділі я й зустрівся з темою, яка стала мені близькою на все життя. Випадково зустрівся. Життя взагалі зіткане з випадків. Прийшов до нас лист від Анатолія Григоровича Панчука, який розповів про своє дитинство, про те, як під час війни він опинився у Дніпропетровську в німецькому притулку, як втік звідти. І просив відшукати той притулок, допомогти йому дізнатися щось про своїх рідних і близьких, свою сім'ю, яких не пам'ятав. Це було цікаво - німецький притулок для дітей. Адже про такі речі в ті часи не говорили. І я поїхав у відрядження. А коли повернувся і розповів редактору, він сказав: "Пиши".

Я, окрім того, що дізнався у Дніпропетровську, отримавши спеціальний дозвіл, вивчив документи

окупаційного періоду, виявив, що дійсно існував такий притулок для місцевих сиріт, і цим притулком опікувалася управа з соціальних питань. Словом, вимальовувалося, що окупація, про яку завжди розповідали за радянською схемою, була значно складнішим явищем. І від цього народна трагедія набувала ще більшої глибини.

Редактор мені порадив звернутися до Кузьми Кіндратовича Дубини, якого він знав ще з партизанських часів. А тоді Кузьма Кіндратович очолював Інститут історії Академії Наук. Коли я розповів про зібраний мною матеріал, він захопився цим: "Дуже цікаво, про дітей війни у нас нічого не знають і не говорять. А ти знаєш, чому ці підлітки попадали до німців? Тому що наші начальники вивозили на схід свої фікуси, а для дівчат і хлопців місця не вистачало. І наших дітей німці ешелонами до себе позабирали".

Отакі в шестидесяті роки були розмови. Антирадянські. І де - в інституті історії. Але ж як було не говорити цієї гіркої правди, якщо факти буквально криком кричали про знущання над народом. От і про сім'ю нашого дописувача Панчука я дізнався таке, від чого на душі гірко стало. Дізнався про його справжнє ім'я та прізвище. Виявилося, що був він з Житомирщини, з міцної селянської сім'ї, яку розкулачили, малолітніх брата та сестру розлучили не тільки з батьками, а й одне з одним, відправивши в різні дитбудинки. А під час війни, коли фашист пішов у наступ, маленький Толя опинився на вулиці, а потім - в німецькому дитбудинку.

Я продовжував "ковиряти" і дізнався, що дніпропетровський будинок не був винятком. Окупанти підбирали дітей тих, хто постраждав від радянської влади і готували їх для онімечування. Бо вони зіткнулися з нехваткою людського ресурсу. Отака була технологія підготовки людської "сировини".

-Отже, матеріал вийшов, і що далі? На вас же чекали інші теми, ви ж в газеті працювали. А газета увесь час вимагає нових публікацій і нових тем.

-Так, я займався звичною журналістською роботою. Але ця тема дітей війни мене таки добре зачепила. Я її не полишав. І куди б не їхав, завжди знаходив можливість поцікавитися тим, що було з нею пов'язане. Наприклад, коли за обміном (було в радянські часи таке) поїхав до аналогічного польського видання, побував і в Освенцимі, де познайомився з тодішнім директором музею (він став моїм добрим другом). З його допомогою віднайшов сліди деяких дітей з дніпропетровського дитбудинку. Таким чином підбиралося досє, зав'язувалося листування і спілкування. Не все знаходило відображення на сторінках газети, та я й не ставив такої мети.

В мене улюблений письменник - Короленко. Він казав: ти спочатку щось зроби, організує життєве дійство, а потім - пиши.

-Виходить, КПД у вигляді публікацій не відповідав вкладеним часу та енергії? А як дружина, колеги з редакції ставилися до вашого захоплення, що не приносило матеріального ефекту?

-Дуже схвально. Деякі журналісти навіть говорили, що готові мені вклонитися за те, що я роблю. Дружина (а ми побралися ще на п'ятому курсі) ставилися з розумінням, бо вона теж журналістка. От зараз у мене квартира вже буквально забита архівами. А це ж збиралося й систематизувалося не один рік.

Я зрозумів, що люди, якими я зацікавився, як журналіст, це - постраждалі, це діти, страшно опалені війною, ні в чому не винні. Але ж в ті часи, коли я почав про них писати, перебування в окупації, а тим більш - у концтаборі, негативно характеризувало особу, і тому люди просто мовчали про своє минуле.

Це ж несправедливо! І я писав не тільки й не стільки матеріали до газети, я писав листи на партійні з'їзди, у центральні органи. Писав про те, що треба тих людей підтримати матеріально. Але мені красиво одписувалися: "



Все правильно ви пишете, та на цей рік уже зверстані фінансові плани".

Після кожної публікації на цю тему мені приходило до редакції все більше і більше листів від колишніх малолітніх в'язнів. Люди потребували допомоги. І я намагався їм допомогти: писав листи від редакції в різні установи, ходив туди особисто, вибивав: кому - квартиру, кому - пенсію тощо.

Ми почали організовувати зустрічі: листування та телефонних розмов стало замало. І от на четвертій чи п'ятій такій зустрічі в Москві було написано листа Альберту Ліханову - керівнику нещодавно створеного Дитячого фонду СРСР. Підписали його ті, що в дитинстві були в'язнями фашистських концтаборів. 43 особи.

Відповідь отримали швидко. Ну, у Ліханова, звичайно, були певні кар'єрні розрахунки, він собі золота посипав на погони, він це діло полюбляв. А ми 22 червня зібрали в Києві перший установчий з'їзд малолітніх в'язнів фашистських концтаборів. Приїхало більше семисот осіб. Ми не запрошували, та й не могли запрошувати персонально, бо хто ж тоді знав, скільки цих дітей, опалених війною! Тому ми просто зробили декілька оголошень у високошкільних виданнях і запросили всіх, хто дітьми побував у фашистській неволі.

Тоді нам дуже допомогла Валентина Семенівна Шевченко. Змогли усіх прийняти, улаштувати. Вів зібрання Ліханов.

-Ну, так. Слава - для "генералів". А вас згадали?

- Згадали. І в президію запросили. А коли виступав, зал, стоячи, аплодував мені.

- Ну, зал... Там же сиділи ті, хто знав, кому насправді вони зобов'язані тим, що їх згадали.

- А це - головне. Головне, що незабаром ми змогли добитися прийняття двох постанов Ради Міністрів СРСР про пільги цим людям. Але питань ставало не менше, а більше. Адже документів відповідних у людей не було. Взагалі несформоване правове поле. Хто міг займатися пошуком і видачею відповідних документів? КДБ, Червоний Хрест, Міністерство праці... Треба було задіяти багато державних установ. І тоді урядовою постановою створили високошкільну комісію, яку я очолив, почали предметно займатися цією справою, отримали печатку, повноваження і обов'язки.

-А між тим ви продовжували працювати в редакції?

-Звичайно! Тільки з "Робітничої газети" я перейшов в РАТАУ, а пізніше - в державне агентство з авторських прав.

-А коли розвалився Союз...

-Ми створили спілки в Україні, Росії, Казахстані, інших республіках. Всього десять спілок. І об'єднали їх в міжнародну спілку колишніх малолітніх в'язнів фашизму. Із штаб-квартирою в Києві. Моє дітище стало жити власним життям. А я отримав почесну посаду голови міжнародного руху колишніх малолітніх в'язнів фашизму. Мої підшефні сказали, що не уявляють організації без мене і спеціально внесли в статут таку посаду.

-Можна сказати, що герої ваших перших публікацій - малолітні в'язні отримали реальну допомогу і компенсацію за свої страждання? Як колись модно було говорити: "Газета виступила. Що зроблено?"...

- Так, можна говорити про конкретну дієвість журналістської роботи. Але нічого б такого, можливо, й не було б, якби я і ті, хто теж писав на цю тему, обмежилися лиш

газетними виступами. Розумієте, тут дуже важливі послідовність і турбота про реальні результати. Коли ти левову частку часу втрачаєш на те, що не виллється у газетні рядки, зате принесе користь людям.

-А скільки ж таких людей, доля яких змінилася і завдяки тому, що колись журналіст Литвинов захопився темою малолітніх в'язнів фашизму?

-На Україні - зараз десь близько 400 тисяч.

Я ніколи не думав, що щось долаю. Воно якось само йшло. Крок за кроком. Мені було просто цікаво. Мені пощастило поєднати перо з людськими інтересами. Коли все починалося, ніхто навіть не знав глибини й обсягу проблеми. Фашисти вивезли з України понад два мільйони людей. Звичайно, це були підлітки, молодь - здорова робоча сила, квіт нації. А тих, хто повернувся, не чекали з оркестрами. Це було тавро в біографії. Ось і мовчали люди. Приховували цю сторінку в біографії.

Серед них був і мій старший брат Валентин. На початку війни йому було 14 років. Батько був на румунсько-радянському кордоні, і там почав воювати, ми з матусею евакуювалися, а Валентин просто дурнем був, якому радянська пропаганда забила голову. Вирішив залишитися в Харкові, почав допомагати підпільникам. А оскільки треба було щось їсти, ходив по селах і міняв речі на харчі. Там його і спіймали німці, направили до трудового табору в Германії, де й пройшли його підліткові роки.

Після війни якраз за віком він мав служити у війську, то й відслужив. Зате отримати освіту - зась. Навіть в автошляховий технікум не приймали - був у окупації, був у полоні. І ніхто не брав того до уваги, що тоді хлопцеві ледь виповнилося 15 років!

І оця світла голова закінчила вік свій сторожем на іподромі. Як ви думаєте, не болять це мені? І власна біль допомагала й допомагає зрозуміти біль чужою.

Але часи змінилися. Змінилося й відношення до цих людей. Можливо, не без впливу розпочатої моїми публікаціями кампанії. Так журналістська тема про долю окремих людей виросла до проблеми цілого покоління, міждержавних відносин і загальнолюдських цінностей.

-Так, це цікаво - журналістська тема стала захопленням, а потім - і справою життя. Але ж, мабуть, все було небезхмарно. Мабуть, не тільки з вдячністю, а й з якимось негативом ви стикалися? Від тих людей, для яких ви так багато зробили?

- О, звичайно! І з недовірою, і з задрощами стикався. Люди є люди... Є й такі, що не вірять, що я з цього не маю ніякого матеріального зиску. Навіть власні кошти втрачаю по тисячі гривень щороку, а то й більше, на поїздки. Та, дякувати Богові, в мене непогана пенсія, і я маю таку можливість.

Так, за ці роки, що я займаюся справами малолітніх в'язнів, стикався багато разів і з дивовижно прекрасними людськими рисами, і з неприємними, навіть страшними. Ми підняли цих людей на такий п'єдестал святості, з якого вони просто не мають морального права опускатися до здириництва, дрібязковості, жлобства. Але ж бувають і такі випадки. Бувають...

МАРІЯ ВАЛЕР'ЄВА.

НА ФОТО: Володимир Литвинов у своєму робочому кабінеті та серед своїх героїв.

КОНТРАКТ З ГОЛОВНИМ РЕДАКТОРОМ УКЛАДАТИ НЕОБОВ'ЯЗКОВО

Григорій Петрович Таран, який багато років працював юрисконсультантом НСЖУ і допоміг багатьом нашим колегам та редакціям, зараз пішов на заслужений відпочинок.

Юристом спілки призначена Тетяна Григорівна Котюжинська, яку теж добре знає наша спільнота. Вона медіа-юрист і займалася навчальними програмами та наданням юридичної допомоги за проектами IREX-U-Media.

Вимога щодо обов'язкового укладення контракту, висловлена або рішенням сесії ради, або міським головою, є незаконною, такою, що порушує право на працю.

Відповідно до Закону "Про місцеве самоврядування в Україні" до виключної компетенції обласних, районних, міських рад відноситься заснування ЗМІ, призначення та звільнення їх керівників (ст. 26 та 43 вказаного Закону). Рада, призначивши редактора ЗМІ на посаду своїм рішенням, здійснює передбачені Законом виключні повноваження. Інші співзасновники або обирають редактора (трудоий колектив) або погоджують кандидатуру (районна держадміністрація).

Таким чином, редактор комунального ЗМІ призначається (обирається) на посаду, а трудовий договір з ним вважається укладеним. Разом з тим, Господарський Кодекс України передбачає, що з керівником підприємства може бути укладено як договір, так і його особливу форму - контракт.

Кодекс законів про працю, Господарський Кодекс, Закон "Про місцеве самоврядування в Україні", Закон "Про друковані ЗМІ (пресу) в Україні", "Про телебачення і радіомовлення", як і будь-який інший Закон України не визначає контрактну форму трудового договору як обов'язкову для головного редактора комунального ЗМІ (на відміну від керівника державного підприємства).

Більше того, Конституційний Суд України рішенням від 9 липня 1998 року № 17/81-97 виходячи з необхідності посилення правових засобів захисту прав громадян у галузі праці, унеможливлення їх ущемлення, додержання вимог ратифікованої Україною Конвенції Міжнародної організації праці N 158 про припинення трудових відносин з ініціативи підприємця визнав за доцільне обмежити визначення сфери застосування контракту лише законами, що є прерогативою Верховної Ради України. Та



окремо зазначив, що контрактна форма трудового договору не може впроваджуватись нормативними актами центральних і місцевих органів виконавчої влади, актами органів місцевого самоврядування, а також колективними договорами і угодами та іншими локальними нормативними актами.

Контракт є особливою формою трудового договору, який може укладатися з керівником підприємства (ст. 65 Господарського Кодексу), але відмова працівника укласти

контракт може бути підставою для припинення трудового договору тільки у тому разі, коли відповідно до законодавства така форма трудового договору для даного працівника була ОБОВ'ЯЗКОВОЮ. Інакше такі дії власника (уповноваженої особи) будуть протирічити законодавству та судовій практиці, узагальненій у Постанові Пленуму Верховного Суду України "Про практику розгляду судами трудових спорів".

Крім того, тією ж Постановою визначено, що трудовий договір на визначений строк укладається лише у разі, коли трудові відносини на невизначений строк не може бути встановлено з урахуванням характеру роботи або умов її виконання, або інтересів працівника (наприклад, його бажання), або в інших випадках, передбачених законодавчими актами. Укладення трудового договору на визначений строк при відсутності зазначених умов є підставою для визнання його недійсним.

Виходячи з вищенаведеного, вважаємо вимогу щодо обов'язкового укладення контракту, висловлену або рішенням сесії ради, або міським головою, незаконною, такою, що порушує право на працю. Головному редактору в такому випадку необхідно зробити запис у своїй трудовій книжці про роботу на цій посаді з того часу, коли він був призначений (обраний) на посаду.

ЧИ ГОТОВА КОМУНАЛЬНА ПРЕСА ДО ЕКСПЕРИМЕНТУ

В останньому номері "ЖУ" за минулий рік ми розповіли про зустріч спілчанського активу та редакторів деяких комунальних ЗМІ з Прем'єр-Міністром Юрієм Єхануровим. Тема зустрічі - реформування комунальної преси, або точніше - роздержавлення (цей термін не сподобався декому з колег, і тому обрали йому нейтральну заміну, але, на мій погляд, занадто нейтральну й неконкретну). Запам'яталося, як Єхануров щиро признався, що, послухавши редакторів, відчув певне deja-vu: "Наче я не в 2005-му, а на початку дев'яностих". І запропонував надати конкретні, реальні пропозиції, до реалізації яких міг би долучитися Кабмін. Тоді ж була підтримана ідея щодо експерименту або пілотного проекту, в якому б прийняли участь ті редакції, що бажають реформування і готові до нього.

І ось через три тижні в офісі спілки знову зустрілися редактори обласних та районних газет, щоб обговорити конкретні моменти, які можуть бути внесені у постанову Кабміну щодо експерименту.

За ці святкові тижні сталися неабиякі зміни: Верховна Рада проголосувала за відставку уряду Єханурова. І знову НСЖУ опинилася, як та пушкінська героїня - біля розбитих ночей.

І хоч редактор районки "Трудова слава" з Херсонської області, секретар спілки Валерій Горобець запевняв, що крига скресла, і щонайменше ми маємо на сьогодні політичну волю Президента, він сам же не втримався на оптимістичній ноті.

Дійсно, за минулий рік голова НСЖУ Ігор Лубченко декілька разів зустрічався з Віктором Ющенком, були видані відповідні документи з розпорядженнями уряду та іншим державним структурам. І що ж у "сухому залишку"? Проекту закону до Верховної Ради не надано, отже законодавчих змін у становищі комунальної преси можна чекати не раніше, ніж за півтора-два роки.

Правда, Держкомтелерадіо спромігся створити медійну карту комунальної друкованої преси, і тепер ми маємо хоча б загальні відомості про видання місцевих органів влади. Але лише наприкінці року відбулося перше засідання міжвідомчої комісії по реформуванню, і сам же Валерій Горобець, який є членом цієї комісії, дає дуже скептичну оцінку перспективам її діяльності. Бо впевнився у тому, що переважна більшість членів комісії, які представляють урядові структури, або не "в темі", або вважають роздержавлення ЗМІ непотрібним.

На засіданні виступаючі поділились на песимістів та оптимістів. Оптимісти вносили чудові пропозиції, які неможливо втілити без Верховної Ради і внесення змін в законодавство. Песимісти пропонували розраховувати перш за все на добру волю територіальних громад, індивідуальні контакти редакторів з місцевою владою і вирішувати питання на своєму рівні.

Зупинилися ж на тому, що:

-в експеримент нікого не тягти силоміць;

-бажаючі повинні якнайшвидше надати відомості про свої редакції до спілки;

-найближчим часом сформувати з наданих пропозицій проект постанови уряду.

Найскладніші питання реформування - це приміщення і пенсії. Для фінансування газет (на яке, до речі, у 2004 році пішло загалом по Україні майже 78 мільйонів гривень), як підтвердило обговорення, можна знайти вже сьогодні декілька реальних варіантів. А от пенсії та приміщення... А втім

пропонуємо думки колег щодо всіх трьох складових роздержавлення.

ІГОР ЛУБЧЕНКО, голова НСЖУ:

-Ми починаємо дуже непростий для нас рік. 17 листопада Верховна Рада наклала мораторій на перевірки засобів масової інформації, він почав діяти з 1 грудня. А вже 2 грудня в редакцію кірової газети на Луганщині прийшла комісія за рішенням виконкому перевіряти газету. І хоча редактор усім пояснював, що мораторій, хоча ми написали прокурору міста і просили втрутитися в цю справу, 6 січня на сесії міської ради голова заявив, що ніякі роз'яснення Національної спілки журналістів України, ніякі доручення Кабінету Міністрів, постанови Верховної Ради для них, міської ради, не діють.

Така ж сама історія в Харцизьку в Донецькій області, де міський голова приніс аркуш паперу, на якому написав, що він звільняє редактора, і привів нового редактора, а коли там були зачинені двері, то покликав людей, що виламали двері і посадили нового редактора.

Оце тільки починається. А після виборів буде ще гірше. Ми всі прекрасно знаємо, що відбулося після президентських виборів: новопризначені глави держадміністрацій викликали редакторів і казали: "Пишіть заяви про відставку".

А в цьому році позбираються сесії районних рад (вони за партійними ознаками будуть сформовані), і якщо редактор не тієї партії, яка переможе в місті, чи районі, області, то будуть звільняти, а ми кожного разу будемо писати і вимагати справедливості.

Отже вихід - у реформуванні, у звільненні преси від диктату влади.

До цього вже у якійсь мірі готова й влада. Коли ми відіслали навесні до Кабінету Міністрів наші пропозиції, то їх відправили в обласні державні адміністрації. І, як не дивно, те, що я особисто внутрішньо не чекав, дуже багато обласних державних адміністрацій нормально поставилися до наших пропозицій, і, більше того, були навіть трохи кардинальнішими у вирішенні питань, ніж ми.

Отже, обставини для експерименту не найгірші, тож давайте відпрацювати його умови, щоб якнайшвидше Кабмін прийняв відповідну постанову, про що ми домовилися з паном Єхануровим.

ТЕТЯНА КОТЮЖИНСЬКА, головний юрисконсульт НСЖУ:

-Обговорюючи різні концепції і варіанти роздержавлення преси мусимо, передусім, подбати про вивчення сьогодишнього стану державних та комунальних газет. Для такого аналізу нам потрібно звернути увагу на засновницькі документи, оформлення відносин з органами державної влади та/або місцевого самоврядування, а також розробити зрозумілий та економічно обґрунтований бізнес-план видання.

Отже, засновницькі документи. Будь-який засіб масової інформації повинен бути зареєстрований двічі: як суб'єкт інформаційної діяльності (відповідно до Закону України "Про друковані ЗМІ (пресу) в Україні") та як суб'єкт господарської діяльності (відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців").

Реєстрація суб'єкта інформаційної діяльності здійснюється на основі рішення засновника або співзасновників, які повинні укласти між собою установчий договір щодо розподілу обов'язків виробничого, фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності створюваного ЗМІ.

Редакція може стати юридичною особою тільки на підставі Закону про реєстрацію, але обов'язково з виконанням при цьому вимог Закону про пресу.

Таким чином, журналістським колективам державних та комунальних ЗМІ потрібно уважно розглянути наявні статутні документи видання, зважити на свої стосунки з засновниками та вирішити одразу кілька питань:

1. Чи має видання установчий договір між співзасновниками?
2. Чи зареєстрована редакція як юридична особа?
3. Яка форма власності редакції як суб'єкта господарської діяльності?
4. Який вид організаційно-правової діяльності редакції як суб'єкта господарської діяльності?
5. Чи можливі зміни у статутних документах редакції?

Якщо взаємовідносини з засновниками дозволяють, то ви можете розділити засновників газети та підприємства, яке її випускає. Засновниками газети можуть бути трудовий колектив редакції (або ж окремі громадяни - журналісти видання), рада, адміністрація. А от вони можуть доручити здійснювати функції редакції підприємству з будь-якою організаційно-правовою формою та формою власності. Це може бути: комунальне підприємство (засновник рада, майно 100% комунальне); товариство - з обмеженою відповідальністю, акціонерне (засновники фізичні або юридичні особи), виробничий кооператив - об'єднання громадян на засадах членства, яке базується на особистій трудовій участі та пайових внесках.

У всіх цих варіантах є свої "+" і "-". Комунальне підприємство або ж, ідеальний варіант, державне підприємство дозволяє не вступати в конфлікт з радою та адміністрацією, а у разі роздержавлення тільки ці підприємства (передусім, державні) можуть бути безпосередньо роздержавлені.

Товариство означає, що вже зараз ваша редакція стає фактично "роздержавленою", при цьому питання майна та приміщення має бути вирішено їхніми власниками. Місцева рада може передати їх в оперативне або повне господарське віддання товариства, або, навіть, у власність. Відповідно закон про роздержавлення вас хвилювати вже не буде, хоча...

Виробничий кооператив - те ж саме, що й товариство з одним але. В кооперативі нечітко визначені відносини власності між його членами, що означає складні людські відносини у разі "бракорозводного процесу", тобто виходу на пенсію, звільнення когось з членів трудового колективу.

Отже, для кожного видання має бути свій рецепт оформлення

статутних документів. Але при будь-якому варіанту видання поки що залишається державним або комунальним, оскільки серед засновників газети є органи влади або самоврядування. Це означає, що на журналістів, працюючих над виданням цієї газети, поширюються всі пільги та порядок нарахувань зарплат та пенсій. Крім того, ЗМІ може отримувати дотацію як додаткову державну економічну підтримку. У разі ж друкування газетою офіційних матеріалів засновника або висвітлення діяльності органів влади, місцевого самоврядування редакція (як підприємство) повинно укласти угоду на підставі Закону України "Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування у засобах масової інформації в Україні".

Укладення такої угоди з боку органу місцевого самоврядування є обов'язковим та буде сприяти поступовій комерціалізації державних та комунальних ЗМІ, на чому неодноразово наголошувалося як самими журналістськими колективами, так і органами влади.

Всі ці пункти разом з аналізом надходжень та видатків газети повинні стати основою для бізнес-плану видання.

МИХАЙЛО БАТІГ, співвласник і співзасновник "Газети по-київськи":

- Якись зміни у загальнодержавному плані почнуться не раніше, ніж через рік, бо попереду - вибори, прийдуть нові люди на всі рівні влади.

Отже, не треба намагатися нав'язати свої правила гри, бо нічого з цього не вийде: ніхто приміщень редакціям не віддасть, не будемо наївними. Зараз редакційні будівлі у багатьох районних центрах - це якщо не найкращі, то зовсім непогані приміщення, на які вже напевне поклали око найрізноманітніші бізнесові та політичні сили. (Що відбувається саме так - підтверджують сигнали з місць: у багатьох районах вже почали під різними приводами витискувати редакції з приміщень. - **ред. "ЖУ"**).

Треба реально оцінювати свої можливості і спробувати щось конкретне зробити зараз. Наприклад, користуючись виборною ситуацією, добитися прийняття місцевими радами (або старими, які хочуть залишитися при владі, або новими, яким потрібна підтримка преси, - тобто поставити на виграшну "конячку") рішення про передачу приміщень редакціям.

Такі можливості, як зараз, бувають нечасто. Бо коли місцева влада оговтається після виборів, віддавати будівлі не захоче: вони їй самій потрібні.

Я би запропонував взяти кожному для себе подумки два аркуші. На одному написати: "Правила гри", а на другому - "Що можна зробити вже зараз". Щодо першого. Оце ми зараз намагаємося виробити їх і нав'язати - і Верховній Раді, і Президенту, і Кабміну - наші правила гри. Ось так нас, будь ласка, роздержавлюйте, ось так, нам видається, це буде справедливо, чесно - і по відношенню до редакторів, і по відношенню до наших пенсіонерів, і до молоді редакційної, і до майна, і до приміщення, і так далі, і так далі, і так далі. Мені здається, що тут не треба бути оптимістом, а краще бути песимістом. І краще готуватися до гіршого чи найгіршого сценарію. Зробити те, щоб цей сценарій був не найгірший - це в наших силах, і от Ігор Федорович активно намагається зробити це, зустрічаючись з Президентом і з іншими достойниками.

ВАЛЕРІЙ ГОРОБЕЦЬ, головний редактор районної газети "Трудова слава"(Херсонська обл.), секретар спілки:

- Мова йде, у першу чергу, про свободу слова, і треба просто подумати, як зробити так, щоб зберегти газети, дати шанс кожній на життя. Мені здається, що обов'язково ми повинні

знаходити аргументи і відстоювати позиції по приміщенням.

Друге - це майно. Весь абсурд ситуації полягає в тому, що ми - комунальні підприємства. От ми, наприклад, взяли кредит у комерційному банку, купили комп'ютерний комплекс, платимо банку кредит і проценти, але воно все комунальній власності належить. І виходить, повинні все це викуповувати за власний кошт.

Третя позиція - як би там хто над нами не насміхався - пенсійне забезпечення. Це людський фактор. У мене в редакції півтора року тому одна людина вийшла на пенсію, отримує зараз пенсію 760 гривень. Друга людина вийшла на пенсію три місяці тому, отримує 680 гривень. Це тому що у нас в редакції високі зарплати. А на підході - заступник редактора, провідний журналіст, який забезпечує 40% газетного матеріалу, і фотокореспондент. І я не можу образити цих людей. І якщо це не буде враховано, то я, як би не хотів запустити вагон експерименту чи там пілотного проекту, я цього не зроблю, тому що за мою спиною стоять люди, які працювали у нашій редакції ще до мене.

Я думаю, якщо людина 15 років попрацювала у комунальному ЗМІ, то, коли б вона не виходила на пенсію, вона повинна зберегти це право. 15 років - нормальний термін.

Ми повинні відстояти районні газети. Варіант міжрайонної газети я відкидаю одразу - це не є варіант, це втрата. Тому що в одному районі нецікаві проблеми іншого. Повинна бути МІСЦЕВА газета.

І останнє. Об'єктивним показником, мені здається, повинен бути показник "насиченість". Я вважаю, це основний показник, це показник, яка вона є - газета. Але у поєднанні з ціною і обсягом. Обсяг на тиждень, ціна і насиченість. У мене насиченість - на 7 людей одна газета. Але у нас в області - це найкращий показник. А є газети, де один примірник на 278 людей. Чому давати якісь преференції цій газеті? Можливо, нехай вона і помирає. Якщо є талановиті журналісти у цьому населеному пункті, вони самі створюють своє видання.

КОСТЯНТИН ГРИГОРЕНКО, головний редактор міськрайонної газети "Обрії Ізюмщини":

- Нам треба не поспішати з переглядом статутів, ми б хотіли до кінця розібратися, які є варіанти переходу від редакції - до комунального підприємства чи господарського товариства, чи ще якась організаційна форма, найбільш вигідна редакції.

Зараз треба прикласти всі зусилля до того, щоб влада уклала угоди на висвітлення своєї діяльності. Вважаю, треба переходити від дотацій (це ж подачки) до угод. Важливо використовувати програми інформаційного розвитку, які повинні бути розроблені і затверджені сесіями місцевих рад. За такими програмами ми в минулому році отримали кошти, які частково пішли на поліграфію та на заробітну платню. В цьому році маємо намір направити їх на поліграфію та папір.

Якщо ж постановою Кабміну таки відбудеться, і експеримент почне діяти, то треба, вважаю, передбачити виділення учасникам цільової дотації, не меншої, ніж у 2005 році, забезпечення їх оргтехнікою та транспортом, передачу приміщень у довгострокову оренду з оплатою 1 грн. за кв. м. у рік.

ОЛЕКСАНДР ГЕМБАРСЬКИЙ, головний редактор газети "Звягель-інформ" (Новоград-Волинський, Житомирська область):

- Наша газета ніколи не була ні державною, ні комунальною. І я хочу сказати: "Не бійтеся бути комерційними!". Розумієте, газета - це такий же продукт, як і інші, тобто вона повинна продаватися. Кому краще: владі, партії чи читачеві? Вирішіть для себе і скажіть це собі відверто.

Дотації відучують журналістів писати, але вони дають можливість не залежати від читача. А ця залежність, повірте мені, дуже вимоглива. Наша газета має тираж не менше 10 тисяч примірників, про передплату думаємо весь час. Шукаємо нові теми, нові форми подачі.

Треба захищати журналістів і редакторів від диктату влади. Але ж треба й про відповідальність думати. Про професійну придатність. Треба робити якісний продукт, який захоче придбати читач. Повірте, в такому випадку з любою владою значно легше говорити.

ГЛАВНОЕ - ВОПРОС СОБСТВЕННОСТИ

Газета "Горняк" (г.Торез, Донецкая область) двумя руками "за" реформирование (разгосударствление) прессы на условиях бесплатной передачи редакции всего имущества и помещения. Сейчас мы арендуем помещение на первом этаже в древнем жилом доме исполкомовского ЖЭКа. Сами десятилетиями содержим его в надлежащем виде, делаем ремонты кабинетов, сантехники, электропроводки и т. д. Что касается имущества, то всю мебель, компьютеры, другую оргтехнику и т.д. редакция покупала сама.

И вообще, наша газета единственная в области отказалась от какой-либо государственной финансовой поддержки, не берет ни одной копейки из городского бюджета и третий год работает с местной властью только по договору (согласно Закону Украины "О порядке освещения деятельности органов государственной власти и органов местного самоуправления в Украине средствами массовой информации").

Так что фактически "Горняк" работает в условиях роздержавления и на деле доказал, что при тираже в среду 5000-5500, а в субботу 9000-9500 экз. газета может не только выживать, но и развиваться (мы регулярно выплачиваем зарплату и премии, увеличили объем газеты, перешли на двухцветную печать, в следующем году намечаем выпускать для начала некоторые номера полноцветом, если, конечно, экономическая ситуация и инфляция не внесут свои коррективы). Осталось нашу самостоятельность оформить юридически.

И здесь главная проблема - вопрос собственности. И я благодарен лично НСЖУ, журналу "Журналист" (кстати, наконец-то этот журнал стал действительно полезен для пишущей братии) за подсказку, как лучше выйти из этой ситуации. Конечно же, самый оптимальный вариант - регистрация первичной журналистской организации как юридического лица, а она уже станет учредителем газеты.

На выкуп, прав Игорь Лубченко, журналисты денег не наскребут. Акционирование грозит не только распрями в коллективе (по какому принципу делить акции?), но и тем, что нечистоплотные дельцы могут скупить (перекупить) акции и потом диктовать условия в свои интересах.

В общем, газета "Горняк" готова хоть сегодня роздержавиться на тех условиях, о которых я говорил выше.

АНАТОЛИЙ ПОСТНОВ,
редактор газеты "Горняк" (г.Торез,
Донецкая обл.).

ЗДОЛБУНІВ: ПРИМІЩЕННЯ РЕДАКЦІЇ ДО СМАКУ БАГАТЬОМ

Ситуація, яка склалася в Здолбунівській районній газеті "Нове життя", схожа на те, що зараз відбувається в багатьох комунальних виданнях: на приміщення редакцій почали зазіхати комерсанти. Приводи для "виселення" журналістів знаходять різноманітні. Інколи ці атаки закінчуються успішно, інколи, завдяки завбачливості й принциповості редакторів, це не вдається. Розповімо про Здолбунів, аби колеги придивилися до того, що відбувається навколо їх приміщень, щоб не пропустили того моменту, коли ще можна втрутитися й запобігти лиху.

Отже, в Здолбуніві редакція розташована в одній будівлі з друкарнею і займає другий поверх та частину першого. Редактор розумно потурбувався, щоб ще у 2002 році, коли друкарню було внесено до переліку комунального майна, яке підлягало приватизації, приміщення редакції було виокремлено. До речі, воно має власний вхід і власну комунальну мережу.

Однак вже в 2003 році, пише нам редактор "Нового життя" Володимир Дрозюк, районна рада вносить зміни в прийняте рішення і називає друкарню цілісним майновим комплексом. Правда, й цього разу приміщення редакції з переліку приватизації виключаються, залишаються у спільній власності територіальних громад району та в управлінні редакції.

Поки що, отримавши неофіційну інформацію про можливу продаж, Володимир Дрозюк написав листи в обласні та районні установи, звернувся до прокуратури. Йому відповідають, що нічого не продається. Але головний редактор вважає, що зробив правильно, бо коли продадуть, кричати буде пізно.

Колеги! А які документи на редакційні приміщення маєте ви? Подивіться! Подумайте! І беріть приклад з Дрозюка, який не чекає, коли грім загримить.

Хоча це ще не означає, що редактор відстоїть майно: при наявності ду-у-уже великого інтересу з боку покупців і чиновників знайдуть якусь зачепилівку, щоб відібрати. А втім – не сидіти ж, чекаючи, коли тебе з'їдять!

Інф. "ЖУ"

ЄДИНИЙ ПОДАТОК ДЛЯ РЕДАКЦІЙ НЕ ВІДМІНИЛИ, АЛЕ ЦЕ - НЕ ПАНАЦЕЯ

До нас звернулася головний редактор районної газети "Нива" (Запорізька область) **Вікторія Марченко**. Питання нагальне: про перехід від спрощеної системи оподаткування до загальної, якого вимагають місцеві податкові. Багатьох редакторів це занепокоїло, і вони хотіли б залишитися на старих умовах, вважаючи що з переходом збільшаться податкові платежі.

Про це повідомляли голову спілки також редактори місцевих газет з Херсонської та Донецької областей. Голова НСЖУ зразу ж надіслав листа до Державної податкової адміністрації України (до речі, Ігор Лубченко є членом громадської колегії при ДПА).

Це подіяло: податківці зрозуміли, що зробили щось не те. Як нам повідомили, на місця пішов лист ДПА від 18 січня 2006 року № 743, який призупиняє дію листа ДПА від 23 грудня 2005 року. Отже, 23 грудня заборонили комунальним редакціям бути на єдиному податку, а вже 18 січня - знову дозволили.

Так що, колеги, коли ваші податківці будуть давити, посилайтеся на вказівку ДПА. Але ж чи є панацеєю спрощена система оподаткування?

Ми звернулися до редактора міськрайонної газети "Обрії Ізюмщини" **Костянтина Григоренка**. Ось що він розповів:

-Ми працювали в минулому році на 10-відсотковому єдиному податку і заплатили майже 20 тисяч гривень. Якщо ж перейдемо на загальну систему оподаткування, то заплатимо, за нашими підрахунками, приблизно 5 тисяч податку на прибуток.

Що стосується ПДВ, то згідно з п.2.3.1. статті 2 Закону України "Про додану вартість" підприємницька структура може звільнитися від сплати ПДВ, коли загальна сума від здійснення операцій, що підлягають оподаткуванню згідно з цим законом, нарахована (сплачена, надана) протягом останніх дванадцяти календарних місяців, сукупно не перевищує 300000 гривень (без урахування податку на додану вартість).

Оскільки передплата не оподатковується ПДВ, ми порахували, що за 300000 не виходимо, отже не являємося платниками цього податку.

Що це дає? Ми можемо не вести встановлений облік цього податку.

Якщо ж редакції не підпадають під цю статтю, то теж треба порахувати, який ПДВ ви будете отримувати від рекламодавців і який платити друкарні та за папір. Здається мені, що податкова вам ще буде винна.

Такої ж думки і **Наталя Кечина**, головний редактор міськрайонної газети "Советское Приднестровье" з Одеської області. Ця газета, як і багато районок, неприбуткова. В 2005 році вони перейшли на загальну систему оподаткування і зберегли таким чином 24 тисячі гривень. І взагалі Наталя радить кожному редактору мати на столі калькулятор.

А втім, є й така думка, її висловила Вікторія Марченко: "Будемо на єдиному податку, менше буде податкова чіплятися до питань обліку та оподаткування". І це теж вірно - перевірки при спрощеній системі теж, так би мовити, спрощені.

То вибирайте, панове редактори!

Проект, запропонований
Державним комітетом телебачення та радіо,
Національною спілкою журналістів України

Запрошуємо до обговорення. Листи надсилати до редакції "ЖУ"

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ЗАХИСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ

Цей Закон регулює відносини, які виникають в процесі здійснення журналістом своєї професійної діяльності, встановлює гарантії цієї діяльності, журналістські свободи і відповідальність, професійні права та обов'язки журналіста, правові засади створення та діяльності органів саморегулювання у сфері масової інформації.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Мета Закону

Метою Закону є врегулювання відносин, що виникають у процесі здійснення журналістом своєї професійної діяльності, встановлення гарантій цієї діяльності, визначення професійних прав і обов'язків журналіста, відповідальності за порушення законодавства про захист професійної діяльності журналіста.

Стаття 2. Законодавство про захист професійної діяльності журналіста

Законодавство України про захист професійної діяльності журналіста складається з Конституції України, цього Закону та інших законодавчих актів України та міжнародно-правових документів, ратифікованих Україною.

Стаття 3. Професія журналіста

Журналіст - особа, яка регулярно і професійно займається діяльністю в інформаційному процесі по збиранню, одержанню, обробці, редагуванню, підготовці та поширенню інформації через будь-які засоби масової інформації.

Журналіст має право займатися вищезазначеною діяльністю самостійно або перебуваючи в штаті редакції засобу масової інформації.

Стаття 4. Роз'яснення поняття "журналіст"

Під поняттям "журналіст" у цьому Законі слід розуміти:

- штатних співробітників редакцій засобів масової інформації, які займаються збиранням, одержанням, обробкою (редагуванням), підготовкою та поширенням інформації через будь-які засоби масової інформації;
- інших представників засобів масової інформації, які займаються збиранням, обробкою (редагуванням), підготовкою та поширенням інформації через будь-які засоби масової інформації, в тому числі операторів і фотографів, а також допоміжний персонал - водіїв і перекладачів;
- позаштатних співробітників редакцій засобів масової інформації, які пов'язані з нею відносинами постійного співробітництва в якості кореспондентів, які займаються збиранням, обробкою (редагуванням), підготовкою та поширенням інформації для цих засобів масової інформації за дорученням їх редакцій;
- творчих працівників телерадіоорганізацій;
- громадян, які займаються журналістською діяльністю в порядку індивідуальної трудової діяльності і мають документ, який засвідчує їх повноваження як журналіста;
- членів Національної спілки журналістів України.

Стаття 5. Професійна діяльність журналіста

Професійною діяльністю журналіста є збирання, одержання, обробка (редагування, режисюра, монтаж), підготовка та поширення інформації через будь-які засоби масової інформації, яку він

здійснює в межах наданих йому прав і покладених на нього обов'язків.

Стаття 6. Правова основа професійної діяльності журналіста

Правовою основою професійної діяльності журналіста є: Конституція України, цей Закон, Закони України "Про інформацію", "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", "Про телебачення і радіомовлення", "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів", інші законодавчі акти України, міжнародно-правові документи, ратифіковані Україною.

Стаття 7. Основні принципи професійної діяльності журналіста

Професійна діяльність журналіста базується на принципах інформаційних відносин, які визначено Законом України "Про інформацію", а також на принципах незалежності, служінню суспільним інтересам, професіоналізму, професійної солідарності, дотримання прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

Стаття 8. Професійна етика журналіста

У своїй діяльності журналіст дотримується міжнародних принципів (стандартів) журналістської етики: права людей на одержання правдивої інформації; вірність журналіста об'єктивній реальності; соціальна відповідальність журналіста; професійна чесність журналіста; загальнодоступність засобів масової інформації та участь громадськості в їх діяльності; повага приватного життя і людської гідності; повага суспільних інтересів, загальноновизнаних цінностей і багатоманітності культур; недопущення війни та іншого зла, що протистоять людству; сприяння новому прогресивному міжнародному порядку в сфері інформації.

Професійна діяльність журналіста не повинна суперечити законним інтересам тих осіб, які користуються результатами його праці та з якими він вступає у відносини в процесі збирання, одержання, обробки (редагування), підготовки та поширення інформації через будь-які засоби масової інформації.

Журналіст у своїй діяльності керується також правилами професійної етики журналіста, які визначаються органами саморегулювання у сфері масової інформації.

Дотримання норм професійної етики - моральний обов'язок журналіста. Спори і скарги, пов'язані з порушенням правил професійної етики, розглядаються органами саморегулювання у сфері масової інформації.

Стаття 9. Професійна підготовка журналістів

Підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації журналістів здійснюється відповідно до Закону України "Про освіту" та інших законодавчих актів.

Для забезпечення професійної освіти журналістів, їх перепідготовку та підвищення кваліфікації створюються відповідні навчальні заклади, а також організуються спеціальні семінари, курси, стажування, науково-практичні конференції тощо.

Розділ II ЖУРНАЛІСТСЬКІ СВОБОДИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Стаття 10. Журналістські свободи

Журналісти вільно здійснюють права й свободи людини, які гарантовані Загальною декларацією прав людини, Міжнародним Пактом про громадянські і політичні права, Європейською Конвенцією про захист прав і основних свобод людини та іншими міжнародно-правовими документами, в тому числі:

- право кожного на пошук, передавання й одержання інформації та ідей, незалежно від кордонів;
- право кожної людини на законну свободу пересування й свободу вибору місця проживання в межах території держави, а також право залишати країну;
- право кожної людини на повагу таємниці її листування в різних його формах.

В Україні не підлягають обмеженням:

- доступ до професії журналіста;
- збирання, одержання, обробка (редагування), використання, зберігання та поширення масової інформації;
- створення, виробництво і розповсюдження засобів масової інформації;
- придбання і експлуатація технічних пристроїв, обладнання і матеріалів, які необхідні для забезпечення діяльності засобів масової інформації.

Журналістські свободи можуть бути обмежені лише законом та в випадках, передбачених Конституцією України та міжнародно-правовими документами, ратифікованими Україною.

Стаття 11. Неприпустимість зловживання журналістськими свободами

Засоби масової інформації не можуть бути використані для:

- а) поширення інформації, яку заборонено розповсюджувати відповідно до статті 46 Закону України "Про інформацію", статті 3 Закону України "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", Закону України "Про захист суспільної моралі", цього Закону та інших законодавчих актів України;
- б) пропаганди винятковості, переваги або неповноцінності громадян за ознаками їх ставлення до релігії, національної, расової або соціальної належності; поширення завідомо неправдивої реклами та з метою скоєння інших кримінально каранних діянь;
- в) поширення інформації, яку заборонено розповсюджувати відповідно до законодавства про боротьбу з тероризмом.

Забороняється поширення в засобах масової інформації, а також в комп'ютерних мережах відомостей про способи, методи розробки, виготовлення і використання, місця придбання наркотичних засобів, психотропних речовин і їх прекурсорів, пропаганда будь-яких переваг використання окремих наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, за винятком реклами наркотичних засобів, їх аналогів і прекурсорів, які внесено до списків П і Ш у відповідності із Законом України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, їх аналогів і прекурсорів", в засобах масової інформації, які розраховані на медичних і фармацевтичних працівників.

Забороняється використання в теле-, відео-, кінопрограмах, документальних і художніх фільмах, а також в інформаційно-комп'ютерних файлах і програмах обробки інформаційних текстів прихованих вставок, які впливають на підсвідомість людей і (або) здійснюють шкідливий вплив на здоров'я людей.

Стаття 12. Відповідальність за зловживання журналістськими свободами

Журналіст несе відповідно до законодавства відповідальність за достовірність підготовлюваної і поширюваної ним інформації через засоби масової інформації.

Зловживання журналістськими свободами, яке виявилось в

порушенні вимог цього Закону та іншого законодавства України тягне кримінальну, адміністративну, дисциплінарну або цивільно-правову відповідальність відповідно до законодавства України.

До відповідальності за зловживання журналістськими свободами нарівні з авторами інформаційних матеріалів, що порушують цей Закон, притягаються журналіст редакції, її редактор (головний редактор) або інші особи, з дозволу яких ці матеріали було поширено.

Стаття 13. Звільнення від відповідальності

Редакція, журналіст не несуть відповідальності за публікацію відомостей, які не відповідають дійсності, принижують честь і гідність громадян і органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських, культурних, спортивних, релігійних, інших об'єднань, політичних партій, підприємств, установ, організацій, незалежно від форм власності та інші суспільні інституції (надалі - органів (організацій)), порушують права і законні інтереси громадян або являють собою зловживання журналістськими свободами і правами журналіста, якщо ці відомості:

1) одержано від інформаційних агентств або від засновника (співзасновників) засобу масової інформації;

2) містяться у відповіді на запит щодо доступу до офіційних документів і запит щодо надання письмової або усної інформації, наданої відповідно до вимог цього Закону та Закону України "Про інформацію";

3) є дослівним відтворенням матеріалів, опублікованих іншим засобом масової інформації з посиланням на нього;

4) в них розголошується таємниця, яка спеціально охороняється законом, проте ці відомості не було отримано журналістом незаконним шляхом;

5) містяться в поширюваних для інформування громадськості матеріалах органів (організацій), їх посадових осіб, або їх прес-службами чи представниками;

6) є дослівним відтворенням фрагментів виступів:

а) осіб, обраних або призначених до органів державної влади або органів місцевого самоврядування, - на сесіях чи засіданнях цих органів або в інших громадських місцях;

б) осіб, які займають виборні посади, в тому числі тимчасові, в громадських і релігійних об'єднаннях, політичних партіях - на засіданнях керівних органів цих об'єднань або в інших громадських місцях;

в) посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, організацій, громадських і релігійний об'єднань, політичних партій, які зроблено у зв'язку з їх публічною діяльністю;

7) містяться в авторських творах, в тому числі авторських інформаційно-аналітичних програмах, які йдуть в ефір без попереднього запису;

8) містяться в текстах, які не підлягають редагуванню відповідно до цього Закону, Законів України "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", "Про телебачення і радіомовлення", "Про інформаційні агентства" та інших законодавчих актів;

9) якщо вони є дослівним відтворенням повідомлень і матеріалів або їх фрагментів, які поширюються іншим засобом масової інформації, який може бути встановлено і притягнуто у встановленому порядку до відповідальності за дане порушення законодавства.

У випадку ненавмисного розголошення в засобі масової інформації державної або іншої спеціально охоронюваної законом таємниці, відповідальність покладається на осіб, які передали таємну інформацію головному редактору або журналісту. Головний редактор, журналіст, які не мають офіційного письмового повідомлення про наявність таємної інформації в одержаних ними матеріалах, відповідальності за її розголошення не несуть.

Положення частини другої цієї статті поширюються також на засновника і власника засобу масової інформації настільки, наскільки цим Законом, статутом редакції засобу масової інформації, або угодою, яка його замінює, передбачені повноваження або можливість їх впливу на діяльність засобу масової інформації.

Розділ III ПРОФЕСІЙНІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЖУРНАЛІСТА

Здійснюючи свою професійну діяльність, журналіст використовує професійні права та виконує обов'язки, передбачені цим Законом, Законами України "Про інформацію", "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", "Про телебачення і радіомовлення" та іншими законодавчими актами, міжнародно-правовими документами, ратифікованими Україною.

Стаття 14. Права та обов'язки журналіста, пов'язані з пошуком, збиранням та одержанням інформації

В процесі пошуку, збирання та одержання інформації журналіст має право:

- 1) шукати, запитувати, збирати, одержувати інформацію;
- 2) збирати інформацію будь-яким не забороненим законом способом і з будь-якого не забороненого законом джерела;
- 3) здійснювати запити та відвідувати органи (організації) чи їх прес-служби, бути прийнятим їх посадовими особами;
- 4) на безкоштовне задоволення запиту щодо доступу до офіційних документів;
- 5) здійснювати вільний доступ до статистичних даних, архівних, бібліотечних, музейних та спецфондів, крім випадків, коли матеріали стосуються державної або іншої охоронюваної законом таємниці;
- 6) відкрито здійснювати записи та робити виписки, копії з офіційних документів, в тому числі із застосуванням будь-яких технічних засобів, за винятком випадків, передбачених законодавством;
- 7) перевіряти достовірність повідомленої йому інформації та звертатися до спеціалістів при перевірці одержаних інформаційних матеріалів;
- 8) проводити журналістське розслідування;
- 9) за пред'явленням редакційного посвідчення чи іншого документа, що засвідчує його належність до засобу масової інформації, перебувати в районі стихійного лиха, катастроф, в місцях аварій, масових безпорядків, на мітингах і демонстраціях, на територіях, де оголошено надзвичайний стан;
- 10) знаходитися в місцях суспільно значущих подій і при веденні звіди репортажу використовувати також офіційні канали зв'язку.

Журналіст зобов'язаний:

- 1) дотримуватися законодавства при пошуку, збиранні та одержанні інформації;
- 2) отримувати згоду (за винятком випадків, коли це необхідно для захисту суспільних інтересів) на одержання, використання та поширення через будь-які засоби масової інформації відомостей про особисте життя громадянина від самого громадянина або його законних представників;
- 3) дотримуватися програми (концепції) діяльності засобу масової інформації, статуту редакції засобу масової інформації, з якою він перебуває у трудових відносинах;
- 4) при одержанні інформації від громадян та посадових осіб ставити їх до відома про проведення аудіо- і відеозапису, кіно- і фотозйомки;
- 5) при здійсненні професійної діяльності пред'являти за першою вимогою представників органів (організацій) та громадян редакційне посвідчення або інший документ, який посвідчує його особистість і повноваження журналіста;
- 6) поважати права, законні інтереси, честь і гідність громадян, ділову репутацію громадян і юридичних осіб.

Стаття 15. Права та обов'язки журналіста, пов'язані з обробкою (редагуванням) та використанням інформації

В процесі створення та використання інформації журналіст має право:

- 1) обробляти (редагувати) отриману інформацію, крім випадків, передбачених законодавством;
- 2) висловлювати в підготовлених ним матеріалах і

повідомленнях свою думку, судження, оцінку;

3) перед виходом у світ інформації, яку підготовлено з використанням зібраних ним матеріалів, знайомитися з її остаточно готовою версією і робити щодо неї свої зауваження;

4) зняти з себе відповідальність за матеріали, зміст яких, на його думку, було змінено (перекручено) в процесі редакційної підготовки або відмовитись від створення чи поширення такого матеріалу за його підписом.

Журналіст зобов'язаний:

- 1) подавати об'єктивну та достовірну інформацію;
- 2) перевіряти достовірність інформації, яка міститься в підготовлених ним повідомленнях;
- 3) задовольняти прохання осіб, які надали інформацію, щодо посилання на її джерело, про авторизацію цитованого висловлювання або про збереження таємниці авторства, за винятком випадків, передбачених законодавством;
- 4) не допускати поширення інформації, розповсюдження якої заборонено законодавством;
- 5) ставити до відома головного редактора або особу, яка його заміщує про претензії, які можуть виникнути у зв'язку з розповсюдженням матеріалів, що готуються;
- 6) відмовитися від даного йому завдання, якщо воно або його виконання пов'язане з порушенням закону.

Стаття 16. Права та обов'язки журналіста, пов'язані з поширенням інформації

Журналіст має право:

- 1) на поширення підготовленої ним інформації через будь-які засоби масової інформації за власним підписом, під умовним ім'ям (псевдонімом) або без підпису (анонімно);
- 2) на збереження таємниці авторства та джерел інформації, за винятком випадків, коли така інформація обнародується на вимогу суду;
- 3) на відшкодування в судовому порядку моральної та матеріальної шкоди, нанесеної діями редактора, який допустив у представленій журналістом інформації навмисне довільне спотворення авторського матеріалу;
- 4) відмовитися від опублікування матеріалу, якщо це суперечить його переконанням;
- 5) перед опублікуванням зняти свій підпис під матеріалом, якщо його зміст викривлено в процесі редагування;

Журналіст зобов'язаний:

- 1) не розповсюджувати дані, що становлять державну таємницю або іншу таємницю, яка охороняється законодавством, закликати до насильницької зміни або повалення існуючого державного і суспільного ладу, порушення територіальної цілісності України, вести пропаганду війни, насильства і жорстокості, розпалювання расової, національної, релігійної ворожнечі, поширювати порнографію або іншу інформацію, яка підриває суспільну мораль або підбурює до правопорушень, принижує честь і гідність людини;
- 2) не розповсюджувати матеріали, які порушують презумпцію невинуватості підсудного або упереджують рішення суду;
- 3) не розголошувати інформацію про приватне життя громадянина без його згоди, якщо ця інформація не є суспільно необхідною;
- 4) утримуватися від поширення в комерційних цілях інформаційних матеріалів, які містять рекламні відомості про реквізити виробника продукції чи послуг (його адресу, контактний телефон, банківський рахунок тощо), комерційні ознаки товару чи послуг тощо.

Журналіст користується також іншими правами та виконує обов'язки, які передбачені законодавством та нормами (правилами) професійної етики, а також які визначено статутом редакції засобу масової інформації та укладеним з журналістом трудовим договором.

Вилучення записів журналіста забороняється, за винятком випадків, коли це вилучення здійснюється за рішенням суду. Технічні засоби журналіста можуть бути вилучені тільки в випадку, якщо вони є речовим доказом у кримінальній справі.

Держава гарантує журналісту у зв'язку з виконанням ним професійної діяльності захист його честі, гідності, здоров'я, життя і майна як особи, яка виконує громадянський обов'язок і керується суспільно корисними цілями.

Стаття 17. Неприпустимість зловживання правами журналіста

Не допускається використання прав журналіста з метою приховування чи фальсифікації суспільно значущих відомостей, поширення чуток у вигляді достовірних повідомлень, збирання інформації в інтересах сторонньої особи чи організації, які не є редакціями засобу масової інформації.

Забороняється використовувати право журналіста на розповсюдження інформації з метою зганьбити громадянина або окремі категорії громадян виключно за ознаками статі, віку, расової чи національної належності, мови, релігії, професії, місця проживання та роботи, а також у зв'язку з політичними переконаннями.

Стаття 18. Право на запит інформації

Редакція та журналіст засобу масової інформації мають право запитувати інформацію про діяльність органів (організацій), їх посадових осіб у відповідності із Законом України "Про інформацію".

Термін розгляду такого запиту редакції та журналіста засобу масової інформації п'ять днів (варіант - 10 днів).

Органи (організації), їх посадові особи представляють відомості про свою діяльність шляхом проведення прес-конференцій, розсилки довідкових і статистичних матеріалів та в іншій формі, визначеній Законами України "Про інформацію", "Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації", іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 19. Журналістська таємниця

Журналіст зобов'язаний зберігати журналістську таємницю.

Предметом журналістської таємниці є:

1) відомості, які надані громадянином за умови збереження їх в таємниці;

2) джерело інформації та особа, яка надавала відомості за умови нерозголошення її імені.

Журналісту забороняється розголошувати відомості, що становлять предмет журналістської таємниці, і використовувати їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб.

Журналісти, винні у розголошенні журналістської таємниці, несуть відповідальність згідно з законодавством України.

Стаття 20. Право на захист джерела інформації

Журналіст має право не розкривати джерело інформації, якщо таким розкриттям може бути нанесено шкоду охоронюваним законом інтересам джерела інформації.

Журналіст може розкрити джерело інформації тільки за рішенням суду у випадках розслідування кримінальної справи про тяжкий або особливо тяжкий злочин, якщо необхідність захисту суспільних інтересів важливіша, ніж суспільна зацікавленість у збереженні джерела інформації і вичерпані всі альтернативні засоби захисту суспільних інтересів. В такому випадку за клопотанням журналіста проводиться закриті судові слухання.

Стаття 21. Захист особи неповнолітнього

Редакція та журналіст не вправі розголошувати в поширюваних повідомленнях і матеріалах відомості, які прямо чи опосередковано вказують на особистість неповнолітнього, який скоїв злочин чи підозрюється в його скоєнні або адміністративному порушенні, інших антисуспільних діях, без згоди самого неповнолітнього і (або) його законного представника.

Редакція та журналіст не вправі розголошувати в поширюваних повідомленнях і матеріалах відомості, що прямо або опосередковано вказують на особистість неповнолітнього, визнаного потерпілим, без згоди самого неповнолітнього і (або) його законного представника.

Стаття 22. Право на журналістське розслідування

Журналіст має право:

-вивчати, проводити журналістське розслідування конкретної події, обставини, про яку стало йому відомо із звернень фізичних або юридичних осіб чи із інших джерел, або він сам був її свідком, використовувати аудіо- і відеотехніку при збиранні фактів, показань свідків. Журналістське розслідування не повинно впливати на хід дізнання, слідства та судового процесу;

-поширювати в засобах масової інформації результати свого професійного розслідування, добровільно надавати їх громадянам, органам (організаціям) та їх посадовим особам.

-опублікувати особисту думку стосовно конкретної події чи обставини, а якщо слідство не завершено, то опублікувати після набрання чинності рішення чи вироку суду журналістське припущення у формі особистої думки.

У журналіста не можуть бути вилучені чи піддані огляду матеріали і документи, отримані ним в ході журналістського розслідування, не інакше як за рішенням суду.

Стаття 23. Право на прихований запис

Поширення повідомлень і матеріалів, підготовлених з використанням прихованої аудіо- і відеозапису, кіно- і фотозйомки, допускається, якщо це:

1) не порушує конституційні права і свободи людини і громадянина, не є втручанням в його особисте життя;

2) необхідно для захисту суспільних інтересів і вжиті заходи проти можливої ідентифікації сторонніх осіб, або:

3) якщо демонстрація запису здійснюється за рішенням суду.

Поширення інформації, одержаної шляхом прихованої відеозйомки, а також інформації, яка відноситься до особистого і сімейного життя людини можлива, якщо це необхідно для захисту суспільних інтересів.

Поширення інформації, одержаної шляхом прихованої відеозйомки, дозволяється також у тому випадку, коли засоби, які вжиті особою, яка є джерелом інформації, для того щоб бути поза полем зору особи, яка здійснює відеозйомку, або поза його слухового сприйняття, є достатніми.

Стаття 24. Листи

Лист, адресований редакції або журналісту засобу масової інформації може бути використано у повідомленнях і матеріалах засобу масової інформації, якщо при цьому не спотворюється зміст листа і не порушуються положення цього Закону та інших нормативно-правових актів.

Стаття 25. Звернення громадян

Редакція та журналіст засобу масової інформації здійснюють роботу зі зверненнями громадян у порядку, визначеному Законом України "Про звернення громадян".

Розділ IV АКРЕДИТАЦІЯ ЖУРНАЛІСТІВ

Стаття 26. Основні засади акредитації

Основні засади акредитації:

1) акредитація має сприяти здійсненню журналістами їхніх журналістських свобод, прав і обов'язків;

2) здійснення журналістами їхніх журналістських свобод, прав і обов'язків не залежить від акредитації;

3) акредитація не використовується для обмеження свободи пересування журналістів або їхнього доступу до інформації;

4) надання акредитації не залежить від поступок з боку журналістів, які призвели б до обмеження їхніх журналістських свобод, прав і обов'язків;

5) будь-яка відмова в акредитації, що має наслідком обмеження свободи пересування журналістів або їхнього доступу до інформації, має бути обґрунтована.

Стаття 27. Розгляд заяв на акредитацію журналіста

Редакція засобу масової інформації має право подати заяву до органів (організацій) незалежно від форм власності та інших суспільних інституцій на безкоштовну акредитацію при них своїх журналістів на визначений або невизначений термін.

Органи (організації) та інші суспільні інституції акредитують заявлених журналістів за умови дотримання порядку акредитації, встановленого цими органами(організаціями).

Акредитація заявлених журналістів здійснюється у п'ятиденний строк органами (організаціями) у відповідності з цим Законом та порядком акредитації в даному органі (організації).

Відсутність в органах (організаціях) порядку акредитації не є підставою для відмови журналісту в акредитації.

Відмова в акредитації може бути оскаржена до суду.

Органи (організації), які акредитували журналістів, зобов'язані сприяти їм у здійсненні професійної діяльності, завчасно сповіщати їх про засідання, наради та інші заходи, забезпечувати стенограмами, протоколами та іншими документами, створювати сприятливі умови для здійснення запису і передачі інформації до редакції, надавати сприяння в організації індивідуальних зустрічей і бесід з посадовими особами.

Акредитований журналіст має право бути присутнім на засіданнях, нарадах та інших заходах, які проводяться органами, організаціями та об'єднаннями, які його акредитували, за винятком випадків, коли прийнято рішення про проведення в закритому режимі.

Акредитовані журналісти зобов'язані поважати правила внутрішнього розпорядку, встановлені органами(організаціями), які їх акредитували, і не створювати перешкод їх діяльності. Акредитовані журналісти організують свою роботу у відповідності з порядком акредитації в даному органі (організації) і регламентом роботи даних органів.

Умови роботи для всіх журналістів, акредитованих в будь-якому органі (організації), мають сприяти їх роботі і не повинні бути дискримінаційними (в розумних межах).

Інформація, яка призначена для засобів масової інформації, повинна представлятися усім акредитованим журналістам одночасно, і ці журналісти повинні бути завчасно попереджені про точний час і місце здійснюваних заходів завчасно до початку заходу.

Акредитація журналіста може бути припинена, якщо ним або редакцією засобу масової інформації, порушено встановлений порядок акредитації або поширені відомості або документи, які не відповідають дійсності, принижують ділову репутацію органу (організації), яка акредитувала журналіста, що підтверджено рішенням суду, яке набрало чинності.

Акредитація журналіста може бути припинена також на підставі представленої органу (організації) відповідної заяви від редакції або журналіста засобу масової інформації.

Акредитація журналіста може бути припинена тільки за рішенням органу (організації), який (яка) його акредитував (ла). Письмове повідомлення із зазначенням підстав припинення акредитації одночасно видається журналісту і надсилається редакції засобу масової інформації, до якої він належить.

Стаття 28. Порядок акредитації

Порядок акредитації журналістів в органах (організаціях) є внутрішнім актом даних органів(організацій), в якому визначаються:

1) пред'явлені редакції та журналісту засобу масової інформації вимоги, за дотримання яких акредитується їх журналіст (вид засобу масової інформації, територія розповсюдження, тираж тощо);

2) правила організації роботи акредитованого журналіста, в тому числі умови, спрямовані на забезпечення ефективності його роботи;

3) вимоги, які впливають із особливостей діяльності даного органу (організації).

Порядок акредитації не повинен встановлювати (а у випадку встановлення надавати їм юридичної сили) такі положення, які:

1) обмежують право акредитованого журналіста бути присутнім на засіданнях даного органу (організації), його підрозділів, на інших

заходах, за винятком тих випадків, коли дані засідання проводяться за закритими дверима;

2) виключають можливість інформувати журналістів про здійснювані в даному органі заходи в прийнятний термін;

3) створюють нерівні умови для акредитованих журналістів.

Порядок акредитації може містити обґрунтовані нормативи (квоти), які визначають кількість журналістів, які акредитуються від однієї редакції засобу масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційного агентства.

Встановлення таких нормативів повинно здійснюватися на основі принципів відкритості, розумності, рівності і справедливості, щоб забезпечити реалізацію права громадськості на одержання суспільно значущих відомостей через максимально широке коло засобів масової інформації.

Правила акредитації не можуть містити будь-яких інших додаткових вимог до журналістів, які акредитуються, окрім тих, які впливають із положень цього Закону.

Офіційний порядок акредитації журналістів в органах державного управління встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Порядок акредитації в Україні журналіста, який діє на підставі законодавства іноземної держави, встановлює Міністерство закордонних справ України.

Встановлення порядку акредитації не може бути підставою для відмови в наданні журналісту інформації в порядку, передбаченому законом.

**Розділ V.
ГАРАНТІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЖУРНАЛІСТІВ****Стаття 29. Політичні гарантії**

Держава гарантує право кожного:

-на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань;

-вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір.

Доступ журналістів до інформації, яка має суспільний інтерес та торкається прав, свобод і законних інтересів громадян, не може бути обмежений.

Цензура масової інформації, тобто вимога від журналіста, головного редактора засобу масової інформації, його власника, видавця(мовника), розповсюджувача з боку органів державної влади або органів місцевого самоврядування, організацій, громадських або релігійних об'єднань, політичних партій, їх посадових осіб або працівників попередньо узгоджувати повідомлення (крім випадків, коли така вимога виходить від автора або особи, яка дає інтерв'ю), а так само накладення заборони на поширення повідомлень, їх окремих частин або перешкоджання в будь-якій формі їх створенню, тиражуванню і (або) поширенню забороняється.

Не обґрунтоване на законі втручання органів (організацій), їх посадових осіб або працівників у сферу професійної самостійності журналіста, редакції засобу масової інформації, або в діяльність його засновника, власника, видавця, розповсюджувача, організації теле - і (або) радіомовлення, поліграфічного підприємства, Інтернет-видання або їх взаємовідносини між собою не допускаються.

Стаття 30. Економічні гарантії

Держава гарантує економічну самостійність та сприяє діяльності засобів масової інформації.

Механізми державної підтримки засобів масової інформації визначаються Законом України "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів" та іншими нормативно-правовими актами.

Редакції засобів масової інформації в частині діяльності по збиранню, одержанню, обробці (редагуванню), підготовці та поширенню інформації звільняються від сплати податків протягом двох років з дня державної реєстрації засобу масової інформації, за винятком редакцій засобів масової інформації сексуального та

еротичного характеру.

Розміри тарифів на розповсюдження періодичних видань, реєстраційних і ліцензійних зборів, інших обов'язкових платежів, що стосуються функціонування засобів масової інформації, встановлюються виключно законами України.

Будь-які перешкоди або встановлення обмежень у використанні журналістами засобів зв'язку для міжнародного або національного передавання інформації, а також втручання у процес передавання інформації, не допускається.

Стаття 31. Правові гарантії

Держава гарантує журналісту вільне одержання і поширення інформації, забезпечує його захист при здійсненні ним професійної діяльності. Забороняється втручання в професійну діяльність журналіста, вимагання від нього будь-яких відомостей, отриманих при виконанні професійних обов'язків.

Держава гарантує журналісту у зв'язку із здійсненням ним професійної діяльності захист його честі, гідності, здоров'я, життя та майна як особі, яка виконує громадянський обов'язок. Переслідування журналіста за публікацію критичних матеріалів не допускається.

Документи, пов'язані з виконанням журналістом своїх професійних обов'язків, не підлягають оглядові, розголошенню чи вилученню без його згоди. Не допускається прослуховування телефонних розмов журналістів у зв'язку з виконанням ними професійної діяльності за винятком випадків, передбачених законодавством України.

Забороняється будь-яке втручання в професійну діяльність журналіста, вимагання відомостей, що становлять журналістську таємницю. З цих питань вони не можуть бути допитані як свідки.

З метою захисту своїх законних інтересів журналісти, які працюють за умов конфліктів і тиску, мають право звертатися до міжнародних організацій.

Держава вживає заходів щодо випуску видань, які містять нормативно-правові акти, що стосуються професійної діяльності журналіста.

Стаття 32. Організаційні гарантії

Створення, фінансування органів, організацій, установ або посад, до завдань або функцій яких належить здійснення цензури масової інформації, не допускається.

При виявленні органів, організацій, установ або посад, до завдань або функцій яких входить здійснення цензури масової інформації, негайно припиняється їх фінансування і вони ліквіднуються в порядку, передбаченому законодавством України.

Держава сприяє редакціям засобів масової інформації та журналістам у створенні "гарячої лінії" з метою своєчасного виявлення посягань на фізичну безпеку журналістів і їхні журналістські свободи та відповідного реагування.

Стаття 33. Соціальні гарантії

Соціальні гарантії професійної діяльності журналістів визначаються Законом України "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів" та іншими нормативно-правовими актами України.

Журналіст має право на відпустку та на всі види допомоги по соціальному страхуванню.

Засновники, власники та редакції засобів масової інформації повинні забезпечити достатнє страхове забезпечення журналістів, які працюють за дорученням редакції, на випадок хвороби, тілесного ушкодження, репатріації або смерті. Питання страхування журналістів має бути однією із умов контрактів і колективних договорів.

Журналісти, які працюють самостійно, можуть укладати договори страхування особисто. Внески по державному соціальному страхуванню сплачуються журналістом в установленому порядку.

Призначення і виплати журналісту допомоги і пенсій по державному соціальному страхуванню проводяться відповідно до законодавства про соціальне страхування і соціальне забезпечення та Закону України "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів".

Редакції та журналісти засобів масової інформації мають право засновувати спеціальні фонди для відшкодування журналістам або їх близьким родичам збитків, завданих у випадках, коли страхування є недостатнім або відсутнім.

Розділ VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТА

Стаття 34. Відповідальність за порушення законодавства про захист професійної діяльності журналіста

Редакція, засновник, видавець, розповсюдjuвач засобу масової інформації, посадові особи органів (організацій), а також окремі фізичні особи несуть відповідальність за:

- здійснення цензури;
- здійснення тиску на журналіста, незаконне втручання в його професійну діяльність та перешкоджання законній професійній діяльності журналіста;
- незаконне втручання в діяльність і порушення професійної самостійності редакції;
- незаконне припинення або призупинення діяльності засобу масової інформації;
- порушення права головного редактора, журналіста на запит і одержання інформації;
- незаконне вилучення або знищення тиражу чи його частини; примушування журналіста до поширення інформації, яка суперечить його переконанням або відмови від поширення підготовленої ним інформації;
- встановлення обмежень на спілкування з журналістом і передачу йому інформації, за винятком відомостей, які складають державну або іншу спеціально охоронювану законом таємницю;
- необґрунтовану відмову в акредитації чи необґрунтоване припинення акредитації;
- незаконне вилучення матеріалів і необхідних технічних засобів журналіста;
- надання недостовірної і необ'єктивної інформації журналісту;
- перешкоджання здійснюваному на законній підставі створенні або розповсюдженні продукції засобу масової інформації, встановленні незаконних обмежень на роздрібний продаж тиражу періодичного друкованого видання;
- порушення інших прав журналіста, встановлених цим Законом та іншими законодавчими актами.

Порушення прав журналіста, встановлених цим Законом, образа його честі і гідності, погроза, насильство чи зазіхання на життя, здоров'я і майно журналіста у зв'язку зі здійсненням ним професійної діяльності тягне за собою кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та цивільно-правову відповідальність згідно законодавства України.

Стаття 35. Покладання відповідальності

Відповідальність за порушення законодавства про захист професійної діяльності журналістів може бути покладено, в залежності від того, чиї дії, бездіяльність є підставою для притягнення до відповідальності, на засновників засобів масової інформації та телерадіоорганізацій, їх власників, розповсюдjuвачів, органи (організації) та їх посадових осіб, журналістів, авторів поширюваних повідомлень, а також окремих фізичних осіб.

Розділ VII. САМОРЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 36. Органи саморегулювання

Журналісти та журналістські об'єднання з власної ініціативи можуть створювати недержавні місцеві, регіональні, загальнодержавні та міжнародні органи саморегулювання (спілки, асоціації тощо) у визначених законодавством організаційно-

правових формах.

Органи саморегулювання журналістів представляють інтереси журналістів в органах (організаціях), захищають соціальні та професійні права журналістів, здійснюють методичну і видавничу роботу, розробляють морально-етичні норми (правила) професійної етики, сприяють підвищенню професійного рівня журналістів, можуть створювати спеціальні фонди і діють відповідно до своїх статутів.

Журналісти мають право вступати в громадські об'єднання, в тому числі міжнародні організації журналістів.

Стаття 37. Права органів саморегулювання

Органи саморегулювання мають право:

- брати участь у розробці проектів нормативно-правових документів;
 - проводити незалежну експертизу матеріалів і повідомлень засобів масової інформації на предмет встановлення їх відповідності вимогам законодавства України та нормам (правилам) професійної етики;
 - залучатися органами державної реєстрації до здійснення контролю за дотриманням законодавства про засоби масової інформації;
 - направляти матеріали до органів прокуратури;
 - звертатися до органів державної реєстрації;
 - пред'являти в установленому порядку позови до суду, арбітражного суду в інтересах, як виробників, так і споживачів продукції засобу масової інформації, в тому числі невизначеного кола таких осіб, у випадку порушення їх прав, передбачених законодавством України.
 - здійснювати інші права, які передбачені їх статутами та нормативно-правовими актами.
- Органи саморегулювання розробляють правила (кодекси) професійної етики журналістів.

Стаття 38. Рада у справах преси (назва умовна)

З метою забезпечення дотримання журналістами та засобами масової інформації морально-етичних принципів стосовно приватних осіб утворюється Рада у справах преси - неприбуткова організація.

Основними завданнями Ради у справах преси є:

- контроль за дотриманням законодавства і норм професійної етики журналістами та засобами масової інформації;
 - захист законних прав і свобод журналістів і засобів масової інформації;
 - представлення інтересів журналістів і засобів масової інформації в органах (організаціях) та перед суспільством;
 - розгляд індивідуальних скарг про порушення журналістами та засобами масової інформації норм професійної етики;
 - захист принципів професійної етики журналіста.
- Засновниками Ради у справах преси виступають Національна спілка журналістів України, інші об'єднання журналістів, засоби масової інформації.

Рішення Ради у справах преси носять рекомендаційний характер. Рада у справах преси має право:

- оголосити догану;
- вимагати від порушника опублікувати рішення Ради у справах преси у засобі масової інформації;
- публікувати рішення Ради у справах преси у професійних журналах.

До складу Ради у справах преси входить 7 осіб (три - представники від громадськості; чотири - журналісти). Голова та секретар Ради у справах преси обираються членами Ради і повинні мати практичний досвід роботи у сфері масової інформації.

Склад Ради у справах преси обирають її засновники. Усі члени Ради у справах преси працюють на безоплатній основі. Фінансування діяльності Ради у справах преси здійснюється за рахунок внесків засновників, журналістських об'єднань та засобів масової інформації.

Стаття 39. Третейські суди з інформаційних спорів

Органи саморегулювання журналістів можуть утворювати третейські суди з інформаційних спорів у порядку, передбаченому Законом України "Про третейські суди".

Розділ VIII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 40. Правова основа діяльності іноземних журналістів в Україні

Іноземний журналіст може бути акредитований на території України. Акредитація іноземних журналістів в Україні проводиться Міністерством закордонних справ України відповідно до цього Закону та інших нормативно-правових документів.

Представництва іноземних засобів масової інформації в Україні створюються за погодженням з Міністерством закордонних справ України, якщо інше не передбачено міжнародним договором.

Іноземний журналіст при здійсненні своєї професійної діяльності на території України зобов'язаний дотримуватися норм цього Закону та інших законодавчих актів України.

Стаття 41. Гарантії професійної діяльності іноземних журналістів в Україні

Іноземним журналістам, які акредитовані в Україні зарубіжними періодичними виданнями, телерадіокомпаніями та агентствами гарантується право на здійснення їх професійної діяльності.

Держава сприяє видачі іноземним журналістам відповідних документів.

Обмеження щодо ввезення та вивезення журналістами професійного обладнання не допускаються, за винятком випадків, передбачених законодавством.

Стаття 42. Рівність журналістів

Іноземні журналісти, які акредитовані в Україні, а також ті, які є працівниками засобів масової інформації, що зареєстровані в Україні, незалежно від їх громадянства, користуються нарівні з журналістами України правами та обов'язками при доступі, одержанні та поширенні документованої або публічно оголошеної інформації, якщо інше не передбачено законодавством України.

До журналіста засобу масової інформації держави, яка встановила на своїй території спеціальні обмеження для здійснення професійної діяльності журналістів засобів масової інформації України, можуть бути встановлені відповідні аналогічні обмеження.

Стаття 43. Правова основа діяльності журналістів України за кордоном

Журналіст України може бути акредитований в іноземній державі.

Зарубіжні представництва вітчизняних засобів масової інформації створюються в порядку, передбаченому законодавчими актами України та країни перебування, якщо інше не передбачено міжнародним договором.

Журналісти України здійснюють свою професійну діяльність за кордоном у відповідності з цим Законом та законодавством країн, в яких вони акредитовані.

Стаття 44. Припинення акредитації іноземного журналіста

Міністерство закордонних справ України може припинити акредитацію іноземного журналіста у випадку порушення ним цього Закону, інших законодавчих актів, а також правил міжнародних договорів України. Іноземний журналіст має право оскаржити в судовому порядку рішення Міністерства закордонних справ України про припинення його акредитації в Україні.

Стаття 45. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором України встановлені інші правила, ніж ті, які передбачені в даному Законі, то застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 46. Прикінцеві положення

Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

ПІШОВ ВІД НАС У ВІЧНІСТЬ КОЛИШНІЙ ГОЛОВА НСЖУ ЄВГЕН ФЕДОРОВИЧ ВЕРБИЛО

Це була унікальна в українській журналістиці людина. Журналіст за освітою, він, передусім, був журналістом за покликанням. Саме за творчу вдачу, активну життєву позицію його, редактора міської газети на Луганщині, колеги обрали головою обласної організації нашої спілки.

А у січні 1992 року делегати позачергового з'їзду СЖУ зламали довголітню традицію, за якою на чолі спілки ставали редактори республіканських партійних газет, і вперше обрали головою таємним голосуванням на альтернативній основі колегу з провінції - Євгена Вербила.

Пішовши на пенсію, Євген Федорович присвятив свої роки не риболовлі чи іншим улюбленим заняттям, а створив і редагував новий часопис "Фінансовий контроль"

Державної контрольно-ревізійної служби України.

Ще 29 грудня минулого року ми з секретарем Київської спілки журналістів Аллою Малієнко вручали членські квитки нашому новому поповненню у редакції цього журналу, раділи з колегами, що Євгена Федоровича у лікарні перевели вже з реанімаційного відділення у звичайну палату, і планували невдовзі зустрітися у колективі знову - тепер вже і за його участі.

Та третього січня з палати, де, борючись з недугою, він працював над черговим номером журналу, його душа відлетіла на виднокруг.

Сумуємо, пам'ятатимемо, співчуваємо дружині - Валентині Андріївні, дітям, онукам, правнуку.

ІГОР ЛУБЧЕНКО.

УСІМ ЖУРНАЛІСТАМ УКРАЇНИ

Шановні колеги!

Національна спілка журналістів України готує до друку довідник **"Хто є хто в українській журналістиці"**.

Просимо всіх колег, хто бажає, аби довідка про нього з'явилася у виданні, до 1 березня ц.р. надіслати до НСЖУ поштою (01001, м.Київ, вул. Хрещатик, 27-а), або по факсу: (044) 235-08-51, 234-49-60, 234-52-09, чи по e-mail: nsju@i.kiev.ua

свої дані за такою формою:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові;
- 2) посада;
- 3) назва засобу масової інформації;
- 4) юридична адреса цього ЗМІ;
- 5) дата і місце народження;
- 6) освіта (що і коли закінчили);
- 7) коли, де і ким працювали;
- 8) тематика журналістських робіт;
- 9) улюблені теми;
- 10) чи є членом Національної спілки журналістів, інших громадських об'єднань (з якого року);
- 11) депутатом яких рад і у який час були;
- 12) якими державними, громадськими нагородами, званнями і преміями відзначені.

Зазначте (якщо бажаєте) свої службові телефони, факс, електронну адресу.

Відповідальний за випуск довідника - керівник проектів НСЖУ Михайліченко Юрій Миколайович
(044) 235-87-66, (050) 506-13-05.

"Журналіст України", № 1' 2006.

Свідоцтво про реєстрацію №5427, серія КВ.

Адреса редакції: 01001, м. Київ - 1, вул. Хрещатик, 27-а.

Тел.: (044) 234-23-59, 8-067-979-77-75., E-mail: nsju@i.kiev.ua

Видавець - редакція журналу "Журналіст України".

Верстка - Т.М. Марченко;

Матеріали з позначкою R друкуються на правах реклами.

Зам.№ СФ - 020 від 24.01.06., тираж 2000 екз.

Відруковано в ТОВ "Універсал-Друк", вул. Васильківська, 34, тел.: 455-95-59